Lo més bo de la Bíblia

Selecció, cura i presentació:
Antoni Ferret

Lo més bo de la Bíblia

Selecció, cura i presentació:
Antoni Ferret

Barcelona
2021

Barcelona
2021

per baixar-vos el pdf cliqueu en aquest enllaç:
https://drive.google.com/file/
d/1cv4lqOaCuXuOF5G0qILwxGAXITVyB4-d/view?usp=sharing

Índex

Nota inicial 5

Bloc inicial del Missatge bíblico-cristià 7
Fase una. Segle VIII aC 7
Textos profètics a favor de les persones 7
Fase dues. Segle VII aC 16
Textos legislatius a favor de les persones 16
Intent de codificació 19
Conclusió 21

Part encara útil del Pentateuc 23
1) El decàleg 23
2) Manaments, lleis i prescripcions socials 27
3) Relacions sexuals prohibides 37

DE TRES EN TRES 41
De tres en tres, 1 41
De tres en tres, 2 42
De tres en tres, 3 43
De tres en tres, 4 44
De tres en tres, 5 45
De tres en tres, 6 46
De tres en tres, 7 46
De tres en tres, 8 47
De tres en tres, 9 48
De tres en tres, 10 49

Textos bíblics per ajudar en la pregària individual 51

La flor i nata dels evangelis 87
Les Benaurances 87
Extracte del Sermó de la Muntanya 89
Seleccions fetes entre els deixebles 91

Paràboles principals 93
Paràbola del sembrador 93
Paràbola dels talents 93
Paràbola del bon samarità 95
Paràbola del fill pròdig 96
Paràbola de l'ovella perduda 99
Paràbola del fariseu i el publicà 99
Paràbola del servent sense compassió 100

Reanimació d'una persona acabada de morir 102

Què serà lo que decideixi principalment l'avaluació final de les persones (el Judici final) 104
Versió de Mateu, que és l'únic que en parla 104

Bons consells 106

Narracions 107
Conversa amb la samaritana, a la vora del pou 107

Algunes i últimes comunicacions (Últim sopar) 111
Versió de Joan 111
Promesa assistència de l'Esperit 111
Jesús, el cep veritable 112

Nota inicial

La meva tria dels textos bíblics continguts en els treballs següents, així com la meva orientació general del conjunt, han sigut fetes pensant molt prioritàriament en els treballadors i treballadores no creients o poc creients.

Podreu veure que els textos bíblics presents es van repetint en els diversos treballs. No és cap error ni imprevisió, és una cosa volguda i crec que molt necessària, per l'enorme importància que tenen per a una interpretació cristiana de la vida, i per lo inconcebible del seu segrest i la seva reserva per part de les estructures eclesiàstiques.

Bloc inicial del Missatge bíblico-cristià

Fase una. Segle VIII aC

Textos profètics a favor de les persones

Amós (primera meitat segle VIII, a Israel del Nord):

Per tres i fins quatre crims / que els de Judà han comès / no em faré enrere!

Venen els innocents / a canvi de diners, / i els pobres, / per un parell de sandàlies. / Trepitgen el cap dels desvalguts / i destrossen la vida dels humils. / (...)

Vora mateix dels altars / es posen a taula amb els vestits / que han pres als pobres en penyora.

El seu nom és «el Senyor». / Ell, davant els poderosos, / defensa el qui ha estat espoliat, / i espolia les ciutats fortificades. / Vosaltres odieu / el qui exigeix judicis justos, / avorriu el qui diu la veritat. / Trepitgeu els febles / i els preneu la seva part de gra. / Per això no habitareu pas / les luxoses cases que heu construït /

ni beureu el vi / de les vinyes selectes / que heu plantat. / Jo sé que amuntegueu les culpes, / que són molts els vostres pecats: / maltracteu l'innocent, / accepteu suborns, / no feu justícia als pobres. / (...)

Cerqueu el bé i no el mal, / si voleu viure; / així el Senyor, Déu de l'univers, / serà amb vosaltres, / tal com ara preteneu. / Avorriu el mal i estimeu el bé, / defenseu la justícia als tribunals; / potser llavors el Senyor, / Déu de l'univers, / s'apiadarà dels supervivents de Josep.

Ni que m'oferiu holocaustos / no m'hi complac; / els sacrificis de comunió, /

ni tan sols me'ls miro. / No em molesteu més / amb el xivarri dels vostres cants. / No vull sentir / el so de les vostres arpes. / Deixeu que el dret brolli com l'aigua /

i la justícia ragi / com un torrent inestroncable.

Escolteu això, / els qui engoliu els pobres / fins al punt d'exterminar / els desvalguts del país! / Vosaltres dieu: / Quan haurà passat / la festa de la lluna nova /

per poder vendre queviures? / Quan haurà passat / el repòs del dissabte /

per poder obrir els graners? / Vendrem amb mesures més petites / i pesarem les peces de plata / amb pesos més grossos, / farem trampa amb les balances. / Vendrem el rebuig i tot! / Amb aquells diners / comprarem esclaus, / o bé adquirirem un pobre / per un parell de sandàlies. / Jo, el Senyor, orgull de Jacob, / juro que no oblidaré mai això que feu!

Venen dies que enviaré fam al país: / no fam de pa ni set d'aigua, / sinó fam d'escoltar la meva paraula. / Ho dic jo, el Senyor, Déu sobirà. / Aniran errants del sud fins a ponent, / exploraran del nord fins a llevant, / cercant la paraula del Senyor, / però no la trobaran.

Amós alterna aquestes afirmacions amb amenaces del Senyor al poble pel seu mal comportament.

Exemple:

Ni un de sol no fugirà, / no s'escaparà ningú. / Ni que s'entaforessin / al país dels morts, / d'allí els arrencarà la meva mà, / i si escalaven fins al cel, / també d'allà els faria caure.

("País dels morts" és una expressió per anomenar allà on els israelites creien que anaven tots els morts, sense distinció. Una altra expressió era Xeol.)

Al llarg del text d'Amós, hi ha 5 referències a l'estada o la sortida d'Israel d'Egipte. Sembla clar que, després de la Reforma del rei Josies, es va fer una «repassada» als textos anteriors, per introduir aquestes referències. Igual com va passar després de l'exili, per tal d'introduir referències als àngels.

Isaïes (segona meitat del segle VIII aC, a Israel del Sud, o Judà)

Per què m'oferiu tants sacrificis? / Estic embafat d'holocaustos de xais / i de greix de moltons (...) / No porteu més ofrenes inútils: / el fum dels sacrificis el detesto. / (...) Quan alceu les mans per pregar / em tapo els ulls per no veure-us (...) / perquè teniu les mans plenes de sang. / Renteu-vos, purifiqueu-vos. / Traieu de davant meu /

les vostres accions dolentes, / deixeu de fer el mal, / apreneu a fer el bé, / busqueu la justícia, / detureu l'opressor, / defenseu l'orfe, / pledegeu a favor de la viuda.

Ai dels qui, a costa dels veïns, / engrandeixen les cases i els camps! / (...) Escolteu què m'assegura / el Senyor de l'univers: / Totes aquestes cases grans i boniques / es tornaran una ruïna; / ningú no habitarà aquests palaus. / (...) El Senyor de l'univers quedarà enaltit / quan restaurarà la justícia; / ell, el Déu sant, / mostrarà la seva santedat / restablint el dret.

Ai dels qui fan lleis injustes / i promulguen decrets opressors! / Neguen la justícia als febles, / roben el dret als pobres del meu poble; / les viudes són el seu botí / espolien els orfes. / Què fareu el dia / que us demanaran comptes, / quan veureu apropar-se la tempesta? / A qui acudireu perquè us socorri? / On amagareu les vostres riqueses?

Un rebrot naixerà / de la soca de Jessè, / brotarà un plançó / de les seves arrels. / L'Esperit del Senyor / reposarà damunt d'ell: / esperit de saviesa i d'enteniment, / esperit de consell i de fortalesa, / esperit de coneixement i de reverència pel Senyor; / esperit que li inspiri / com reverenciar-lo. / No jutjarà per les aparences / ni decidirà pel que senti a dir; / farà justícia als desvalguts, / sentenciarà amb rectitud / a favor dels pobres.

Encara que més d'un segle més tard (finals del VII - principi del VI), el seu seguidor, **Segon Isaïes**, ja poc abans i durant l'exili, més que defensar la justícia, ell alegra el seu poble, deportat, amb la promesa que tornarà a habitar al seu país i sortirà de les privacions. Les quals, però, van ser molt llargues, fins i tot després de la tornada.

Desvetlla't, desvetlla't, Sió; [nom sinònim de Jerusalem] / vesteix-te de les millors gales, / posa't els vestits més esplèndids, / Jerusalem, ciutat santa! / (...) Treu-te la pols del damunt, / alça't i asseu-te al tron, Jerusalem!

Oh, tots els assedegats, / veniu a l'aigua, / veniu els qui no teniu diners! (...) Si m'escolteu, menjareu cosa bona, / tastareu el bo i millor.

I ja, en temps del **Tercer Isaïes**, una volta al propi país, Déu ha de recordar al poble, com sempre, els seus pecats.

Crida ben fort, / no t'estiguis de cridar. / Fes sentir com un corn la teva veu. / Recorda al meu poble / la seva infidelitat, / al casal de Jacob els seus pecats. / (...) Els dies de dejuni, / mireu pel vostre interès / i us mostreu encara més exigents / amb els qui treballen per vosaltres. / (...) El dejuni que jo aprecio és aquest: / allibera els qui han estat / empresonats injustament, / deslliga les corretges del jou, / deixa lliures els oprimits / i trosseja els jous de tota mena. / Comparteix el teu pa / amb els qui passen fam, / acull a casa teva els pobres vagabunds, / vesteix el qui va despullat. / No els defugis, que són germans teus. / Llavors brillarà com l'alba la teva llum (...).

Miquees (segona meitat del segle VIII aC, i a Judà)

Ai dels qui, del llit estant, / planegen el mal / i en fer-se clar, l'executen, / abusant del poder / que tenen a les mans! / Si desitgen camps, els roben; / si volen cases, les prenen; / extorsionen

el cap de casa / i la seva família, / li arrabassen l'heretat. / Per això diu el Senyor: / També jo, mala gent, / tinc plans contra vosaltres; /

serà un jou / que no us trauré del damunt...

Jo us dic: escolteu bé, / governants del poble de Jacob, / prohoms de la casa d'Israel! / ¿No us pertoca a vosaltres de conèixer el dret? / Doncs només sabeu odiar el bé i estimar el mal: / arrenqueu la pell del cos i la carn dels ossos. / Però ningú dels qui devoren la carn del meu poble, (...) a cap d'aquests / el Senyor no respondrà / quan cridi auxili. / Són uns criminals / i ell els amagarà la cara.

Escolteu, doncs, això, / governants del poble de Jacob, / prohoms de la casa d'Israel, / vosaltres que abomineu el dret / i torceu tot el que és recte, / que engrandiu Sió a còpia de sang, / i Jerusalem al preu d'injustícies! / Els qui la governen / es deixen subornar; / els sacerdots / fan pagar els seus oracles, / i els profetes / vaticinen per diners...

El Senyor respon: / Ja t'han ensenyat, home, / què és bo, / què espera de tu el Senyor: / practica la justícia, / estima la bondat, / comporta't humilment / amb el teu Déu.

Puc encara suportar, / casa de maldat, / tresors mal adquirits / i mesures esquifides i detestables?

/ Puc justificar balances fraudulentes / o bosses de pesos falsificats? / Els rics d'aquesta ciutat / són uns explotadors, / els seus habitants parlen amb engany, / de la seva llengua / no surten més que mentides.

Quin déu es pot comparar amb tu, / tu que perdones les culpes / i passes per alt les infidelitats / de la resta del teu poble, / de la teva heretat? / No mantens per sempre l'enuig: / tu et complaus a estimar. / De nou et compadiràs de nosaltres: / trepitjaràs les nostres culpes / i llançaràs al fons del mar / tots els nostres pecats.

Miquees fa una sola referència a la idolatria. I té tres referències a la sortida d'Egipte.

Jeremies (segles VII-VI aC, a Judà)

Ben cert, aixecaré la mà / contra els habitants del país. / Ho dic jo, el Senyor. /

Perquè, des dels petits / fins als més grans, / tots van darrere de guanys injustos; /

des del profeta fins al sacerdot, / tots són uns estafadors.

Això us diu el Senyor de l'Univers, el Déu d'Israel: Seguiu el bon camí, milloreu la vostra conducta. I us deixaré habitar en aquest lloc. No us refieu de les paraules enganyoses repetint: Això és el temple del Senyor, el temple del Senyor, el temple del Senyor. Si de veritat seguiu el bon camí i milloreu la vostra conducta, si feu justícia entre les dues parts d'un plet, si no oprimiu els immigrants, els orfes i les viudes, si en aquest lloc no vesseu sang innocent i no adoreu altres déus, que serien la vostra perdició, jo us deixaré habitar en aquest lloc, a la terra que vaig donar als vostres pares des de sempre i per sempre.

Però vosaltres us refieu de paraules enganyoses que no serveixen de res. Robeu, mateu, cometeu adulteri, jureu en fals, cremeu encens a Baal, seguiu altres déus que mai no havíeu conegut, i després veniu a presentar-vos al meu davant, en aquest temple que porta el meu nom. ¿Penseu que això us salvarà i que podreu continuar cometent coses tan abominables? Aquest temple que porta el meu nom, ¿us penseu que és una cova de lladres? Doncs sí, això és el que jo veig! Ho dic jo, el Senyor.

Rei de Judà, que seus al tron de David (...) / Això diu el Senyor: / Defenseu el dret i la justícia, / arrenqueu l'oprimit de mans de l'opressor, / no maltracteu ni injurieu l'immigrant, / l'orfe o la viuda, / ni vesseu sang innocent en aquesta ciutat. (...) / Però si no feu cas de les meves paraules, / aquest palau es convertirà en una ruïna. / Ho juro per mi mateix, jo, el Senyor.

Fase dues. Segle VII aC

Textos legislatius a favor de les persones

Levític

No explotis el teu proïsme ni li prenguis allò que és seu. No retinguis fins l'endemà la paga del jornaler. [Aquesta disposició era motivada pel fet que, de vegades, era possible, i potser més o menys freqüent, que el jornaler necessités la paga per assegurar el sopar d'aquell mateix dia, que, potser, de vegades, era el seu únic menjar del dia. Així, aquesta possibilitat «engendrava» un, com si diguéssim, «dret preventiu», per si de cas.]

En els judicis, no donis sentències injustes. No siguis parcial a favor dels pobres ni afalaguis els poderosos. Fes justícia a tothom.

Quan un immigrant vingui a instal·lar-se al costat vostre, en el vostre país, no l'exploteu. Al contrari, considereu-lo com un nadiu, com un de vosaltres. Estima'l com a tu mateix, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte.

Aquest any [cada 50 anys] serà l'any del Jubileu: els qui havien venut el patrimoni, el recobraran, i els qui s'havien venut ells mateixos, retornaran al seu clan.

Les terres no es poden vendre definitivament, perquè tot el país és meu, i per a mi vosaltres no sou més que uns usuaris. Per això, de totes les terres del vostre patrimoni, en mantindreu el dret de rescat. Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i ven part de les terres que formen el seu patrimoni, el seu parent més pròxim té dret a rescatar allò que l'altre ha venut.

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i veus que no es pot mantenir, assisteix-lo perquè pugui continuar vivint al teu costat. Fes-ho també amb un immigrant o un foraster.

Èxode

No explotis ni oprimeixis l'immigrant, que també vosaltres vau ser immigrants al país d'Egipte. No maltractis cap viuda ni cap orfe: si els maltractes i clamen a mi, jo escoltaré el seu clam i, encès d'indignació, et faré morir a la guerra.

Tens sis anys per sembrar la terra i recollir-ne el fruit, però el setè any deixa-la reposar, no en recullis el fruit. Deixa que en mengin els pobres del teu poble, i el que resti, que s'ho mengin els animals feréstecs.

Deuteronomi

Cada set anys, condoneu els deutes de tothom...

No hi ha d'haver pobres entre els teus, ja que el Senyor, el teu Déu, et beneirà abundosament en el país que et dona en herència...

Quan en una de les ciutats que el Senyor, el teu Déu, et dona, hi hagi un pobre entre els teus germans, no endureixis el cor, no tanquis la mà al teu germà pobre. Obre-li la mà i presta-li generosament...

Si se't ven per esclau un germà hebreu, home o dona, et servirà durant sis anys, però el setè deixa'l lliure. Quan li donis la llibertat, no l'acomiadis amb les mans buides. Proveeix-lo generosament, dona-li alguna cosa d'allò amb què el Senyor, el teu Déu, t'haurà beneït: ovelles i cabres, gra i vi.

No tornis un esclau al seu amo si ha fugit i s'ha refugiat a prop teu. Viurà al teu país...

Quan facis un préstec de diners, aliments o qualsevol altra cosa a un germà teu israelita, no li exigeixis interès. Podràs exigir interessos a un estranger, però no a un germà teu.

No explotis un jornaler pobre i necessitat, tant si és un germà teu israelita com si és un immigrant que viu en una ciutat del teu país. Paga-li el jornal aquell mateix dia; que no se li pongui el sol sense haver cobrat...

No violis el dret d'un immigrant orfe. No prenguis com a peça el vestit d'una vídua... [Orfes, vídues i immigrants eren persones que es considerava que havien de ser especialment protegides. Si es tractava d'un orfe que, a més, era immigrant, doncs doblement.]

Cada tres anys, serà l'any del delme. Llavors separa la desena part de les teves collites i posa-la a la disposició dels levites, dels immigrants, dels orfes i de les vídues, perquè puguin menjar.

Intent de codificació

Els textos anteriors estan en l'ordre en què apareixen en el llibre de la Bíblia. La seva dispersió i el seu desordre, tant en el llibre com en aquest article, potser fan difícil fer-se'n una idea prou clara. Intentaré posar els valors (no els textos) en ordre.

En els **textos profètics**, es condemnen les actuacions següents:

Robatori, estafes, sobretot a la gent pobra, i sobretot si és per part dels rics. I l'enriquiment a base de robar. (6 vegades)

Lleis injustes, actuació injusta i/o depredadora per part dels governants; el profeta amenaça el rei si no defensa la justícia. (4 vegades)

Jahvè rebutja el culte si es practica la injustícia i/o si es cometen crims. (3 vegades)

Jahvè menysprea el dejuni, i prefereix accions alliberadores i solidàries.

En canvi, Jahvè demana que es practiqui la justícia de manera prioritària.

En els **textos legislatius**, es defensen els valors següents:

1) El primeríssim de tots, el més important, el que surt més vegades, és la protecció preferent de les viudes, els orfes i els immigrants.

2) Un altre principi important era l'ajuda a qualsevol necessitat. Com a consell voluntari. Però també com a formes «reglades»: Ex: Cada tres anys calia destinar una desena part de la collita per repartir entre els necessitats.

3) Hi havia uns controls per a les incidències econòmiques: préstec, deute, autovenda, patrimoni. a) En el préstec, s'aconsellava ser «generós», si la persona era necessitada, i s'obligava a no cobrar mai cap interès (a una persona israelita). b) Cada set anys s'havien d'abolir els deutes existents. c) Si una persona queia en la misèria i no es podia mantenir, tenia un «recurs» pràctic: vendre's com a esclau (figura jurídica permesa): llavors tenia el plat a taula segur, al preu de la llibertat. Però al cap de sis anys, era obligat tornar-li la llibertat. d) Si una persona, per necessitat, s'havia de vendre tot o part del seu patrimoni, sempre tindria el dret permanent de res-

catar-lo, ell mateix, si li millorava la sort, o bé un familiar. // És a dir, la Llei no permetia que una incidència ocasional o temporal ja condicionés una persona per sempre.

Conclusió:

En l'Israel del segle VII aC:

1) Es dificultava l'existència de pobresa.

2) Si n'hi havia, s'havia d'ajudar la persona necessitada, no sols de manera voluntària, sinó també de manera obligada.

3) Els pobres tenien, doncs, uns «drets» pel fet de ser pobres.

Hem de considerar:

1) Aquestes característiques israelianes determinaven lo que se'n podria dir un model de societat sòcio-humanista.

2) Tal situació es va donar a Israel, quan: a) Era independent. Quan va perdre la independència a mans de països estrangers, el procés no va continuar i sembla que es va tornar enrere. b) Hi va haver uns profetes i uns governants, amb totes les aparences de ser animats per una assistència divina, que no es van repetir.

3) En els segles posteriors, Israel va deixar de ser el model dels bons temps, tot i que mai no hi van

faltar algunes veus que recordaven aquells principis i els exigien.

4) Els segles VIII-VII aC van constituir el **Bloc inicial del Missatge bíblico-cristià** (aleshores encara no es deia així).

5) Després d'uns quants segles d'aridesa social, el Missatge cristià va empalmar amb el **Bloc segon,** i culminant, de la vida i la predicació de Jesucrist i els apòstols.

6) Molt indegudament, l'Església, encarregada de divulgar el Missatge, es va centrar únicament, o massa preferentment, en el testimoni de Crist i els apòstols, i va deixar de banda els grans valors de l'aportació d'Israel.

7) Amb això, es van perdre uns valors que eren només del **Bloc inicial**: a) La denúncia profètica de les injustícies i dels injustos. b) L'organització social preventiva i protectora dels pobres i necessitats, si més no com a projecte.

8) En funció dels valors sòcio-humanistes del **Bloc inicial del Missatge**, i de manera molt coincident amb els valors dels evangelis, el cristianisme no s'ha pas d'entendre com una «religió» corrent, centrada en la relació amb Déu, que <u>també</u> s'ha d'ocupar de les altres persones, sinó que el <u>també</u> ha de ser <u>sobretot</u>, i per tant s'ha d'entendre com un ideal que, sense deixar d'estar connectat amb Déu, tingui <u>l'objectiu suprem</u> de fer el bé a totes les persones, sobretot en proporció a les seves necessitats (si n'hi ha).

Jo acuso formalment l'Església (i les Esglésies) d'haver fet (i continuar fent) **un frau molt greu a la humanitat** (creients o no), per haver:

1) Desconegut

2) Menystingut

3) Abandonat

els grans valors sòcio-humanistes del Bloc inicial del Missatge bíblico-cristià.

Part encara útil del Pentateuc

El Pentateuc, primers 5 llibres de la Bíblia, conté:

Uns mites molt antics, sobre un suposat origen del món i del poble d'Israel; una **Narració mítica** sobre una suposada estada dels israelites a Egipte i la seva sortida gloriosa; i un cúmul de legislació israelita molt propi de l'època dels segles X-V aC. Però, a més, tenim un Decàleg bàsic i un conjunt de lleis i prescripcions socials de la mateixa època. Podem dir que quasi tots els textos del Pentateuc van complir una important funció durant determinades èpoques, i que ara els hauríem de considerar degudament «amortitzats». En canvi, encara ens són útils i necessaris: el Decàleg, els principis socials i la moral sexual, textos que intento presentar en aquest escrit.

1) El Decàleg

Versió de l'Èxode:

(Ex 20: 1-17)

Déu va donar al poble d'Israel aquests manaments:

Jo soc el Senyor, el teu Déu, que t'he fet sortir del país d'Egipte, la terra on eres esclau.

No tinguis cap altre déu fora de mi.

No et fabriquis ídols; no et facis cap imatge del que hi ha dalt del cel, aquí baix a la terra o en les aigües d'aquí baix. No els adoris ni els donis culte, perquè jo, el Senyor, el teu Déu, soc el Déu-gelós: demano comptes als fills de les culpes dels pares fins a la tercera i la quarta generació dels qui no m'estimen. Però per als qui m'estimen i guarden els meus preceptes, mantinc el meu amor durant un miler de generacions.

No juris en fals pel nom del Senyor, el teu Déu, perquè jo, el Senyor, no tinc per innocent el qui jura en fals pel meu nom.

Recorda't de consagrar-me el repòs del dissabte. Tens sis dies per treballar i fer totes les feines que calgui, però el dia setè és el dia del repòs, dedicat al Senyor, el teu Déu. No facis cap treball ni tu, ni el teu fill, ni la teva filla, ni el teu esclau, ni la teva esclava, ni cap dels teus animals, ni l'immigrant que resideix a la teva ciutat. Perquè en sis dies el Senyor va

fer el cel, la terra, el mar i tot el que s'hi mou, però el dia setè va reposar: per això el Senyor ha beneït el dissabte i l'ha consagrat.

Honra el pare i la mare. Així tindràs llarga vida en el país que et dona el Senyor el teu Déu.

No matis.

No cometis adulteri.

No robis.

No acusis falsament.

No desitgis la casa d'un altre. No desitgis la seva dona, ni el seu esclau, ni la seva esclava, ni el seu bou, ni el seu ase, ni res del que li pertany.

Versió del Deuteronomi:

(Dt 5: 1-22)

Moisès va convocar tot el poble d'Israel i els digué:

Escolta, Israel, els decrets i les prescripcions que avui us comunico. Apreneu-les i mireu de posar-les en pràctica. El Senyor, el nostre Déu, va fer una aliança amb nosaltres a l'Horeb. No la va fer solament amb els nostres pares, sinó amb tots nosaltres que avui som vius. A dalt de la muntanya, el Senyor us va parlar cara a cara, des del mig del foc. Jo em trobava aleshores entre ell i vosaltres, per comunicar-vos els seus manaments, perquè teníeu por d'aquell foc i no vau pujar a la muntanya. El Senyor digué:

Jo soc el Senyor, el teu Déu, que t'he fet sortir del país d'Egipte, la terra on eres esclau.

No tinguis cap déu fora de mi.

No et fabriquis ídols; no et facis cap imatge del que hi ha dalt al cel, aquí baix a la terra o en les aigües de sota la terra. No els adoris ni els donis culte, perquè jo, el Senyor, el teu Déu, soc el Déu-gelós: demano comptes als fills de les culpes dels pares fins la tercera i la quarta generació dels qui no m'estimen. Però, per als qui m'estimen i guarden els meus preceptes, mantinc el meu amor durant un miler de generacions.

No juris en fals pel nom del Senyor, el teu Déu, perquè jo, el Senyor, no tinc per innocent el qui jura en fals pel meu nom.

Observa el repòs del dissabte, santificant-lo com et mana Jahvè, el teu Déu. Tens sis dies per treballar i fer totes les feines que calgui, però el dia setè és el dia de repòs, dedicat al Senyor, el teu Déu. No facis cap treball, ni tu, ni el teu fill, ni la teva filla, ni el teu esclau, ni la teva esclava, ni el teu bou, ni el teu ase, ni cap dels teus animals, ni l'immigrant que resideix a la teva ciutat. Així el teu esclau i la teva esclava podran reposar igual que tu. Recorda't que eres esclau al país d'Egipte i que el Senyor, el teu Déu, te'n va fer sortir amb mà forta i amb braç poderós: per això el Senyor, el teu Déu, et mana de respectar el repòs del dissabte.

Honra el pare i la mare, com t'ha manat el Senyor, el teu Déu. Així tindràs llarga vida i seràs feliç en el país que et dona el Senyor, el teu Déu.

No matis.

No cometis adulteri.

No robis.

No acusis ningú falsament.

No desitgis la dona d'un altre.

No cobegis la casa d'un altre, ni el seu camp, ni el seu esclau, ni la seva esclava, ni el seu bou, ni el seu ase, ni res del que li pertany.

Aquests són els manaments que el Senyor va promulgar amb veu forta davant de tota la vostra assemblea, des de dalt de la muntanya, enmig del foc, de foscor i de nuvolades. No va afegir res més a aquests manaments. Després els escriví en dues taules de pedra i me les va donar.

2) Manaments, lleis i prescripcions socials

Èxode:

(Cap 21, 22 i 23)

Quan compris un esclau hebreu, tens sis anys perquè et serveixi, però l'any setè deixa'l lliure i que se'n vagi sense pagar res. Si no era casat quan va passar al teu servei, se n'anirà tot sol; si era casat, la seva dona se n'anirà amb ell.

No explotis ni oprimeixis l'immigrant, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte.

No maltractis cap viuda ni cap orfe: si els maltractes i clamen a mi, jo escoltaré el seu clam i, encès d'indignació, us faré morir a la guerra; llavors quedaran viudes les vostres dones, i orfes els vostres fills.

Si prestes diners a algú del meu poble, al pobre que viu amb tu, no facis com els usurers: no li exigeixis interessos.

Si et quedes com a penyora el mantell d'algú, torna-l'hi abans no es pongui el sol. És tot el que té per abrigar-se. Amb què dormiria? Si clamava a mi, jo l'escoltaria, perquè soc misericordiós.

No blasfemis contra Déu ni maleeixis el cap del teu poble.

No escampis falsos rumors. No vagis a favor del culpable donant un fals testimoni. No et posis de part de la majoria per fer el mal. Quan siguis testimoni en un procés, no et decantis per la majoria si aquesta falseja el dret. En els plets no afavoreixis ningú, ni tan sols el pobre.

No violis els drets del pobre en el seu plet. Allunya't de tota falsedat. No condemnis a mort l'innocent o el just, perquè jo no absoldré el culpable. No et deixis subornar: els regals enceguen els més clarividents i falsegen les causes dels justos.

No oprimeixis l'immigrant: vosaltres coneixeu prou bé com és la vida dels immigrants, perquè també en vau ser al país d'Egipte.

Levític:

(Cap 19: gairebé pàssim.)

El Senyor va parlar encara a Moisès. Li digué:

Comunica això a tota la comunitat dels israelites:

Sigueu sants, perquè jo, el Senyor, el vostres Déu, soc sant.

Que tothom respecti la seva mare i el seu pare.

Guardeu el repòs dels meus dies festius. Jo soc el Senyor, el vostre Déu.

No us decanteu cap als ídols, no us fabriqueu déus de fosa. Jo soc el Senyor, el vostre Déu.

Quan segueu els sembrats, no arribeu fins a la partió del camp ni recolliu les espigolalles. I en la verema, igualment: no esgotimeu la vinya ni recolliu els grans que han caigut. Deixeu-ho per als pobres i els immigrants. Jo soc el Senyor, el vostre Déu.

No robeu. No mentiu ni us comporteu falsament amb algú del poble. No jureu en fals pel meu nom. Seria profanar el nom del teu Déu. Jo soc el Senyor.

No explotis el teu proïsme ni li prenguis allò que és seu. No retinguis fins l'endemà la paga del jornaler.

No insultis un sord ni facis la traveta a un cec. Pensa que el teu Déu ho veu tot. Jo soc el Senyor.

En els judicis, no donis sentències injustes. No siguis parcial a favor dels pobres ni afalaguis els poderosos. Fes justícia a tothom. No vagis a escampar calúmnies entre els teus parents. No et presentis com a testimoni buscant la mort del teu proïsme. Jo soc el Senyor.

No covis odi contra el teu germà, però corregeix, si cal, el teu proïsme; així no et faràs responsable del seu pecat. No siguis venjatiu ni guardis rancúnia contra ningú del teu poble. Estima els altres com a tu mateix. Jo soc el Senyor.

Guardeu el repòs dels meus dies festius i reverencieu així el meu santuari. Jo soc el Senyor.

Aixeca't al davant de l'ancià i honora els seus cabells blancs; així reverenciaràs el teu Déu. Jo soc el Senyor.

Quan un immigrant vingui a instal·lar-se al costat vostre, en el vostre país, no l'exploteu. Al contrari, considereu-lo com un nadiu, com un de vosaltres. Estima'l com a tu mateix, que també vosaltres vau ser immigrants al país d'Egipte. Jo soc el Senyor, el vostre Déu.

Observeu tots els meus decrets i les meves decisions.

(Cap 25)

Aquest any del Jubileu [cada 50 anys] cadascú recobrarà el patrimoni que s'havia venut.

Les terres no es poden vendre definitivament, perquè tot el país és meu, i per a mi vosaltres no sou més que uns immigrants i forasters. Per això, de totes les terres del vostre patrimoni, en mantindreu el dret de rescat.

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i ven part de les terres que formen el seu patrimoni, el seu parent més pròxim té dret a rescatar allò que l'altre ha venut. Si algú no té cap parent que li ho rescati, però troba els mitjans per a rescatar-ho ell mateix, descomptarà els anys passats des de la venda i pagarà al comprador el valor de les anyades que resten fins al jubileu: així recobrarà el seu patrimoni. Però si no troba els mitjans per pagar aquestes anyades, la part de terreny que va vendre quedarà en poder del comprador fins a l'any del Jubileu. Llavors el venedor recobrarà el seu patrimoni.

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i veus que no es pot mantenir, assisteix-lo perquè pugui continuar vivint al teu costat. Fes-ho també amb un immigrant o amb un foraster. No li exigeixis interessos ni compensacions. Demostra així que reverencies el teu Déu. Que aquest germà teu pugui viure al teu costat. No li prestis diners a interès i, si li dones menjar, no ho facis per treure'n un profit. Jo soc el Senyor, el vostre Déu, que us ha fet sortir del país d'Egipte per donar-vos el país de Canaan i ser el vostre Déu.

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i se't ven, no l'obliguis a fer treballs propis d'un

esclau; tracta'l com un jornaler o un foraster. Treballarà a casa teva fins a l'any del Jubileu. Llavors quedarà lliure, tant ell com els seus fills, retornarà al seu clan i recobrarà el seu patrimoni. Els israelites són els meus servents que jo he fet sortir del país d'Egipte i, per tant, no poden ser venuts com es ven un esclau. No maltractis un germà israelita com si en fossis l'amo. Demostra així que reverencies el teu Déu.

Els israelites són els meus servents. Són els meus servents que jo he fet sortir del país d'Egipte. Jo soc el Senyor, el vostre Déu.

No us fabriqueu ídols, no us erigiu estàtues idolàtriques ni pilars sagrats, no planteu, en el vostre país, pedres decorades per adorar-les. Perquè jo soc el Senyor, el vostre Déu. Guardeu el repòs dels meus dies festius i reverencieu el meu santuari. Jo soc el Senyor.

Nota: Com que, segons es creu, aquests llibres van ser redactats col·lectivament, per tant, probablement, per parts entre els diversos autors, hi pot haver repeticions i/o diferències. Una gran diferència és que, en el cas que un israelita es vengui com a esclau a un altre israelita, segons l'Èxode, i segons el Deuteronomi, la seva servitud acabarà al cap de sis anys; en canvi, segons el Levític, durarà fins a l'any del Jubileu (que podien ser molts anys, ja que era cada 50).

Deuteronomi:

(Cap 15, gairebé pàssim)

Cada set anys, condona els deutes de tothom. La condonació es fa així: quan es proclama la condonació dels deutes en honor del Senyor, tothom qui hagi fet un préstec a un altre israelita, un germà seu, li perdonarà el deute i no l'hi reclamarà més. Reclama el pagament dels deutes a l'estranger; però allò que hagis prestat al teu germà, perdona-li-ho.

No hi ha d'haver pobres entre els teus, ja que el Senyor, el teu Déu, et beneirà abundosament en el país que et dona en herència perquè el posseeixis; cal, però, que escoltis i obeeixis el Senyor, el teu Déu, mirant de posar en pràctica aquest manament que avui et dono. El Senyor, el teu Déu, et beneirà, com t'ha promès. Prestaràs a moltes nacions i no hauràs de manllevar-los res. Dominaràs moltes nacions i elles no et dominaran.

Quan en una de les ciutats del país que el Senyor, el teu Déu, et dona, hi hagi un pobre entre els teus germans, no endureixis el cor, no tanquis la mà al teu germà pobre. Obre-li la mà i presta-li generosament tot el que li faci falta. Guarda't de pensar maliciosament dintre teu: S'acosta l'any setè, l'any de la condonació dels deutes; guarda't de mirar-te'l amb duresa i de no voler donar-li res. Ell clamaria al Senyor contra tu, i tu series culpable. Dona-li generosament i no a contracor. Així el Senyor, el teu Déu, et beneirà en tots els teus treballs i en tot el

que emprenguis. Mai no faltaran pobres en el país; per això et mano que obris generosament la mà als teus germans, als pobres i necessitats del teu país.

Si se't ven per esclau un germà hebreu, home o dona, et servirà durant sis anys, però al setè deixa'l lliure. Quan li donis la llibertat, no l'acomiadis amb les mans buides. Proveeix-lo generosament, dona-li alguna cosa d'allò amb què el Senyor, el teu Déu, t'haurà beneït: ovelles, cabres, gra i vi. Recorda que has estat esclau al país d'Egipte i que el Senyor, el teu Déu, te n'ha alliberat. Per això avui et dono aquest manament.

Però si el teu esclau manifesta que no se'n vol anar, perquè t'estima a tu i a la teva família i es troba bé a casa teva, agafa un punxó, forada-li l'orella contra la porta, i serà el teu esclau per sempre. I el mateix faràs amb la teva esclava.

No et sàpiga greu deixar-lo lliure: en sis anys de treball t'ha fet guanyar el doble del que hauries guanyat amb un jornaler. I el Senyor, el teu Déu, et beneirà en tot allò que facis.

(Cap 23)

No tornis un esclau al seu amo si ha fugit i s'ha refugiat a prop teu. Viurà en el teu país, en el lloc que esculli, en una de les ciutats on es trobi bé. No l'oprimeixis.

Quan facis un préstec de diners, aliments o qualsevol altra cosa a un germà teu israelita, no li exigeixis cap interès. Podràs exigir interessos a un estran-

ger, però no a un germà teu. Així el Senyor, el teu Déu, et beneirà en tot el que emprenguis en el país on entraràs per prendre'n possessió.

(Cap 24)

No prenguis en penyora el molí de gra, ni tan sols la mola: seria prendre en penyora el mitjà de subsistència.

Si prestes alguna cosa a un altre, no entris a casa seva a prendre-li una penyora; espera't a fora, que aquell home te la porti ell mateix. Si és un pobre i et dona en penyora el seu mantell, no li retinguis encara la penyora quan te'n vagis a dormir; torna-la-hi a l'hora de pondre's el sol, perquè pugui dormir abrigat amb el seu mantell. Ell et beneirà i el Senyor, el teu Déu, et tindrà en compte aquesta bona acció.

No explotis un jornaler pobre i necessitat, tant si és un germà teu israelita com si és un immigrant que viu en una ciutat del teu país. Paga-li el jornal aquell mateix dia; que no se li pongui el sol sense haver cobrat, perquè aquell home és pobre i necessita el seu jornal per a viure. Així no clamarà al Senyor contra tu i no seràs culpable d'un pecat.

No violis els drets d'un immigrant orfe. No prenguis com a penyora el vestit d'una viuda: recorda que eres esclau a Egipte i que el Senyor, el teu Déu, te'n va alliberar. Per això et mano que compleixis aquestes prescripcions.

Quan seguis el teu camp, si hi oblides una garba, no hi tornis per recollir-la. Que sigui per a l'immigrant, l'orfe o la viuda. Així el Senyor, el teu Déu, et beneirà en tot el que emprenguis. Igualment, quan cullis les olives, no repassis després les branques. Deixa el que hi queda per a l'immigrant, l'orfe i la viuda. Quan veremis, no passis després a esgotimar. Deixa el que hi quedi per a l'immigrant, l'orfe i la viuda. Recorda que eres esclau en el país d'Egipte. Per això et mano que compleixis aquestes prescripcions.

(Cap 25)

No duguis a la bossa pesos desiguals, un de més gros i un de més petit. No tinguis a casa mesures desiguals, una de més gran i una de més petita. Tingues pesos exactes i justos, mesures exactes i justes. Així tindràs una llarga vida en el país que el Senyor, el teu Déu, et dona, perquè el Senyor, el teu Déu, detesta tota mena d'estafadors, tots els qui cometen injustícies.

(Cap 30)

Avui et proposo d'escollir entre la vida i la mort, entre la felicitat i la desgràcia. Avui et mano que estimis el Senyor, el teu Déu, que segueixis els seus camins i compleixis els seus manaments, els seus decrets i les seves prescripcions. Si ho fas així, viuràs, seràs un poble nombrós, i el Senyor, el teu Déu, et beneirà en el país on ara entraràs per prendre'n possessió. Però si el teu cor s'allunya d'ell, si no l'obeei-

xes i et deixes arrossegar a donar culte a altres déus i a adorar-los, avui t'anuncio que aneu de dret a la perdició, que no viureu gaires anys a la terra on ara, un cop passat el Jordà, entrareu per prendre'n possessió.

Nota: Faig notar que hi ha dos casos en què l'obligació que tota persona té envers un israelita no la té davant un estranger. 1) Cada set anys s'han de perdonar els deutes d'un israelita, però no és obligatori fer-ho a un estranger. 2) No es podien exigir interessos en un préstec a un israelita, però sí a un estranger.

3) Relacions sexuals prohibides

Levític, cap 18

El Senyor va parlar encara a Moisès. Li digué:

Comunica això als israelites:

Jo soc el Senyor, el vostres Déu. No imiteu les pràctiques del país d'Egipte, on heu viscut, ni les del país de Canaan, on us faré entrar, no seguiu els costums d'aquests pobles. Compliu les meves decisions, observeu i seguiu els meus decrets. Jo soc el Senyor, el vostre Déu.

Observeu els meus decrets i les meves decisions. L'home que els compleixi hi trobarà la vida. Jo soc el Senyor.

Que ningú de vosaltres no s'acosti a cap parent pròxim per tenir-hi relacions sexuals. Jo soc el Senyor.

No deshonris el teu pare tenint relacions amb la teva mare. És la teva mare: no la deshonris.

No tinguis relacions amb cap de les dones del teu pare: també el deshonraries a ell.

No tinguis relacions amb la teva germanastra de part de pare o de mare, encara que no hagi nascut a casa: no la deshonris.

No tinguis relacions amb la filla d'un fill o d'una filla teva: seria la teva pròpia deshonra.

No tinguis relacions amb la filla d'una dona del teu pare. Nascuda del teu pare, és germanastra teva.

No tinguis relacions amb la germana del teu pare. És una parenta pròxima d'ell.

No tinguis relacions amb la germana de la teva mare. És una parenta pròxima d'ella.

No deshonris el germà del teu pare tenint relacions amb la seva muller. És tia teva.

No tinguis relacions amb la teva nora. És la muller del teu fill: no hi tinguis relacions.

No tinguis relacions amb la teva cunyada. És la muller del teu germà.

No prenguis per muller una dona i la seva filla, ni tampoc la filla del seu fill o de la seva filla. Són parentes pròximes d'ella: seria un incest.

No prenguis per muller la germana de la teva dona mentre aquesta visqui: les relacions amb ella provocarien rivalitats.

No t'acostis a una dona durant la menstruació. És ritualment impura.

No jeguis amb la dona d'algú del teu poble d'Israel: quedaries impur.

No sacrifiquis cap fill teu cremant-lo en honor de Moloc: profanaries el nom del teu Déu. Jo soc el Senyor.

No jeguis amb un altre home com es fa amb una dona: és una cosa abominable.

No jeguis amb una bèstia: quedaries impur. Que cap dona no s'ofereixi per acoblar-se amb una bèstia: és una perversió.

No us feu impurs amb cap d'aquestes pràctiques. Això és el que fan les nacions que jo expulsaré de davant vostre. El seu país ha quedat impur. Per això els demanaré comptes d'aquestes culpes, i el país vomitarà els habitants.

Vosaltres, en canvi, tant els nadius com els immigrants que resideixin enmig vostre, observeu els meus decrets i les meves decisions i no cometeu cap d'aquestes coses abominables.

DE TRES EN TRES

és un programa per fer conèixer una trentena de textos bíblics, molt socials, que,

incomprensiblement, no s'han divulgat mai, i doncs, no són gens coneguts.

Entenc que la humanitat, tota la gent, si així ho desitja, té tot el dret de conèixer-los,

atesa la intenció que van tenir els seus autors.

Antoni Ferret

De tres en tres, 1

Atac a la injustícia

Vosaltres odieu / el qui exigeix judicis justos, / avorriu el qui diu la veritat. / Trepitgeu els febles / i els preneu la seva part de gra. / Per això no habitareu pas / les luxoses cases que heu construït / ni beureu el vi / de les vinyes selectes / que heu plantat. / Jo sé que amuntegueu les culpes, / que són molts els vostres pecats: / maltracteu l'innocent, / accepteu suborns, / no feu justícia als pobres. (Amós 5: 10-12)

Ai dels qui, a costa dels veïns, / engrandeixen les cases i els camps! / (...) Escolteu què m'assegura / el Senyor de l'univers: / Totes aquestes cases grans i boniques / es tornaran una ruïna; / ningú no habitarà aquests palaus. / (...) El Senyor

de l'univers quedarà enaltit / quan restaurarà la justícia; / ell, el Déu sant, / mostrarà la seva santedat / restablint el dret. (Isaïes 5: 8-9) [Hi ha un refrany català que diu: "Cases fetes de robar, les veureu enderrocar."]

Ai dels qui, del llit estant, / planegen el mal / i en fer-se clar, l'executen, / abusant del poder / que tenen a les mans! / Si desitgen camps, els roben; / si volen cases, les prenen; / extorsionen el cap de casa / i la seva família, / li arrabassen l'heretat. / Per això diu el Senyor: / També jo, mala gent, / tinc plans contra vosaltres; / serà un jou / que no us trauré del damunt... (Miquees 2: 1-3)

De tres en tres, 2

Rebuig als actes de culte si no hi ha justícia

Ni que m'oferiu holocaustos / no m'hi complac; / els sacrificis de comunió, /

ni tan sols me'ls miro. / No em molesteu més / amb el xivarri dels vostres cants. / No vull sentir / el so de les vostres arpes. / Deixeu que el dret brolli com l'aigua / i la justícia ragi / com un torrent inestroncable. (Amós 5: 22-24)

(Aquesta frase "Deixeu que el dret brolli com l'aigua / i la justícia ragi / com un torrent inestroncable" és una de les dues o tres frases més importants de tota la Bíblia.)

Per què m'oferiu tants sacrificis? / Estic em-

bafat d'holocaustos de xais / i de greix de moltons (...) / No porteu més ofrenes inútils: / el fum dels sacrificis el detesto. / (...) Quan alceu les mans per pregar / em tapo els ulls per no veure-us (...) / perquè teniu les mans plenes de sang. / Renteu-vos, purifiqueu-vos. / Traieu de davant meu / les vostres accions dolentes, / deixeu de fer el mal, / apreneu a fer el bé, / busqueu la justícia, / detureu l'opressor, / defenseu l'orfe, / pledegeu a favor de la viuda. (Isaïes 1: 10-17)

Però vosaltres us refieu de paraules enganyoses que no serveixen de res. Robeu, mateu, cometeu adulteri, jureu en fals, cremeu encens a Baal, seguiu altres déus que mai no havíeu conegut, i després veniu a presentar-vos al meu davant, en aquest temple que porta el meu nom. ¿Penseu que això us salvarà i que podreu continuar cometent coses tan abominables? Aquest temple que porta el meu nom, ¿us penseu que és una cova de lladres? Doncs sí, això és el que jo veig! Ho dic jo, el Senyor. (Jeremies 7: 8-11)

De tres en tres, 3

Sol·licitud pels pobres

(No "hi ha d'haver" pobresa. Si n'hi ha, s'ha d'ajudar)

No hi ha d'haver pobres entre els teus, ja que el Senyor, el teu Déu, et beneirà abundosament en el país que et dona en herència... (Deuteronomi 15: 4)

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i veus que no es pot mantenir, assisteix-lo perquè pugui continuar vivint al teu costat. Fes-ho també amb un immigrant o un foraster. (Levític 25: 35)

Quan en una de les ciutats que el Senyor, el teu Déu, et dona, hi hagi un pobre entre els teus germans, no endureixis el cor, no tanquis la mà al teu germà pobre. Obre-li la mà i presta-li generosament... (Deuteronomi 15: 7-8)

De tres en tres, 4

Mesures per evitar la pobresa

(El gran camí que hi ha hagut sempre per arribar a la pobresa ha sigut: tenir alguna gran necessitat, haver de recórrer a un préstec, no poder-lo pagar durant molt temps, o mai, que aquest deute vagi augmentant amb els interessos, i qualsevol execució judicial que expropiï al deutor lo poc que tenia.)

Quan facis un préstec de diners, aliments o qualsevol altra cosa a un germà teu israelita, no li exigeixis interès. Podràs exigir interessos a un estranger, però no a un germà teu. (Deuteronomi 23: 20-21)

Cada set anys, condoneu els deutes de tothom. La condonació es fa així: quan es proclami la condonació dels deutes en honor del Senyor, tota persona que hagi fet un préstec a un altre israelita, un germà seu, li perdonarà el deute i no l'hi reclamarà més. (Deuteronomi 15: 1-2)

Les terres no es poden vendre definitivament, perquè tot el país és meu, i per a mi vosaltres no sou més que uns usuaris. Per això, de totes les terres del vostre patrimoni, en mantindreu el dret de rescat. Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i ven part de les terres que formen el seu patrimoni, el seu parent més pròxim té dret a rescatar allò que l'altre ha venut. (Levític 25: 23-25)

De tres en tres, 5

Ajuda efectiva als pobres, si n'hi ha, que no n'hi ha d'haver

Cada tres anys, serà l'any del delme. Llavors separa la desena part de les teves collites i posa-la a la disposició dels levites, dels immigrants, dels orfes i de les vídues, perquè puguin menjar. (Deuteronomi 14: 28-29)

Tens sis anys per sembrar la terra i recollir-ne el fruit, però el setè any deixa-la reposar, no en recullis el fruit. Deixa que en mengin els pobres del teu poble, i el que resti, que s'ho mengin els animals feréstecs. (Èxode 23: 10-11)

Quan segueu, no arribeu fins al límit del camp ni recolliu les espigolalles. I en la verema, igualment: no recolliu els raïms petits ni els grans que han caigut. Deixeu-ho per als pobres i els immigrants. (Levític 19: 9-10)

De tres en tres, 6

Acollir i respectar els immigrants

Quan un immigrant vingui a instal·lar-se al vostre costat, al vostre país, no l'exploteu. Al contrari, considereu-lo com un nadiu, com un de vosaltres. Estima'l com a tu mateix, que també vosaltres vau ser immigrants al país d'Egipte. (Levític 19: 33-34)

No explotis un jornaler pobre i necessitat, tant si és un germà teu israelita com si és un immigrant que viu en una ciutat del teu país. Paga-li el jornal aquell mateix dia; que no se li pongui el sol sense haver cobrat... (Deuteronomi 24: 14-15)

No violis el dret d'un immigrant orfe. No prenguis com a penyora el vestit d'una vídua. Recorda que eres esclau a Egipte i que el Senyor, el teu Déu, et va alliberar. (Deuteronomi 24: 17-18)

De tres en tres, 7

Normes en una esclavitud pactada

L'esclavitud era permesa, si era de mutu acord, però amb regles clares

Si se't ven per esclau un germà hebreu, home o dona, et servirà durant sis anys, però el setè deixa'l lliure. Quan li donis la llibertat, no l'acomiadis amb les mans buides. Proveeix-lo generosament, dona-li alguna cosa d'allò amb què el Senyor, el teu Déu,

t'haurà beneït: ovelles i cabres, gra i vi. (Deuteronomi 15: 12-14)

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i se't ven, no l'obliguis a fer feines pròpies d'un esclau; tracta'l com a un jornaler o un foraster. Treballarà a casa teva fins a l'any del jubileu. Llavors quedarà lliure, tant ell com els seus fills, retornarà al seu clan i recobrarà el seu patrimoni. (Levític 25 : 39-41)

No tornis un esclau al seu amo si ha fugit i s'ha refugiat a prop teu. Viurà al teu país, al lloc que triï, en una de les ciutats on ell es trobi bé. No l'oprimeixis! (Deuteronomi 23: 16-17)

(Observem la diferència en l'any de l'alliberament: el setè any - l'any del jubileu (cada 50 anys). Vegem que es tracta de dos llibres diferents, per tant de dos autors diferents.)

De tres en tres, 8

Crítiques profètiques davant els governants

Ai dels qui fan lleis injustes / i promulguen decrets opressors! / Neguen la justícia als febles, / roben el dret als pobres del meu poble; / les viudes són el seu botí / espolien els orfes. / Què fareu el dia / que us demanaran comptes, / quan veureu apropar-se la tempesta? / A qui acudireu perquè us socorri? / On amagareu les vostres riqueses? (Isaïes 10: 1-3)

Jo us dic: escolteu bé, / governants del poble de Jacob, / prohoms de la casa d'Israel! / No us pertoca a vosaltres de conèixer el dret? / Doncs només sabeu odiar el bé i estimar el mal: / arrenqueu la pell del cos i la carn dels ossos. / Però ningú dels qui devoren la carn del meu poble, (...) a cap d'aquests / el Senyor no respondrà / quan cridin auxili. / Són uns criminals / i ell els amagarà la cara. (Miquees 3: 1-4)

Rei de Judà, que seus al tron de David (...) / Això diu el Senyor: / Defenseu el dret i la justícia, / arrenqueu l'oprimit de mans de l'opressor, / no maltracteu ni injurieu l'immigrant, / l'orfe o la viuda, / ni vesseu sang innocent en aquesta ciutat. (...) / Però si no feu cas de les meves paraules, / aquest palau es convertirà en una ruïna. / Ho juro per mi mateix, jo, el Senyor. (Jeremies 22:2)

De tres en tres, 9

Textos diversos

Venen els innocents / a canvi de diners, / i els pobres, / per un parell de sandàlies. / Trepitgen el cap dels desvalguts / i destrossen la vida dels humils. / (...) Vora mateix dels altars / es posen a taula amb els vestits / que han pres als pobres en penyora. (Amós 2: 6-8)

Els dies de dejuni, / mireu pel vostre interès / i us mostreu encara més exigents / amb els qui tre-

ballen per vosaltres. / (...) El dejuni que jo aprecio és aquest: / allibera els qui han estat / empresonats injustament, / deslliga les corretges del jou, / deixa lliures els oprimits / i trosseja els jous de tota mena. / Comparteix el teu pa / amb els qui passen fam, / acull a casa teva els pobres vagabunds, / vesteix el qui va despullat. / No els defugis, que són germans teus. / Llavors brillarà com l'alba la teva llum. (Tercer Isaïes 58: 3, 6-8)

En els judicis, no donis sentències injustes. No siguis parcial a favor dels pobres ni afalaguis els poderosos. Fes justícia a tothom. (Levític 19: 15)

De tres en tres, 10

El concepte bíblic de Déu

Quin déu es pot comparar amb tu, / tu que perdones les culpes / i passes per alt les infidelitats / de la resta del teu poble, / de la teva heretat? / No mantens per sempre l'enuig: / tu et complaus a estimar. / De nou et compadiràs de nosaltres: / trepitjaràs les nostres culpes / i llançaràs al fons del mar / tots els nostres pecats. (Miquees 7: 18-19)

El seu nom és «el Senyor». / Ell, davant els poderosos, / defensa el qui ha estat espoliat, / i espolia les ciutat fortificades. (Amós 5: 8-9)

Un rebrot naixerà / del tronc de Jessè, / brollarà un plançó / de les seves arrels. / L'Esperit del Senyor / descansarà sobre ell: / esperit de

saviesa i d'enteniment, / esperit de consell i de fortalesa, / esperit de coneixement i de reverència pel Senyor; / esperit que li inspiri / com reverenciar-lo. / No jutjarà per les aparences / ni decidirà pel que senti a dir; / farà justícia als desvalguts, / sentenciarà amb rectitud / a favor dels pobres. (Isaïes 11: 1-4)

[Aquest text té tota l'aparença de referir-se a Crist.]

[Aquest sí que es llegeix en les misses dominicals.]

Textos bíblics per ajudar en la pregària individual

Textos bíblics per a una pregària diària, o ocasional

Una pregària individual es pot fer de dues maneres: 1) Parlant amb el Creador (vull dir de pensament), sigui per donar-li gràcies, cosa sempre molt oblidada, o bé per demanar-li ajuda. 2) Escoltant lo que Ell ens diu, mitjançant els textos bíblics. Aquesta darrera forma pot ser obrint la Bíblia i llegint un text, el que aquell dia toqui seguint un ordre, o bé el que surti per atzar. Però també es pot fer, i és lo que aquí es recomana, seguint una sèrie de textos seleccionats i especialment aconsellats. En aquest cas, es tracta de textos triats segons el meu coneixement bíblic i, sobretot, la meva sensibilitat, que, els qui em coneixeu, ja sabeu que és «diferent». Especialment en el detall d'ajuntar, en cada bloc destinat a ser llegit i meditat cada dia, o en cada ocasió, un text de l'Antic Testament i un altre del Nou Testament. Molt més ben dit: un text profètic, o bé legislatiu, de l'època d'or del poble d'Israel (segles VIII, VII i VI aC), i un text més pròpiament dit evangèlic, de Crist, segons un dels evangelistes, o bé d'un apòstol. Això amb l'objectiu de recompondre la unitat del missatge cristià segons els seus orígens. Totes dues formes de pregar, la 1 i la 2, es poden alternar en el dia a dia.

Presentem 32 blocs de dos textos cada un, amb un de l'AT i un del NT.

Amós (primera meitat segle VIII aC, a Israel del Nord)

Per tres i fins quatre crims / que els de Judà han comès / no em faré enrere!

Venen els innocents / a canvi de diners, / i els pobres, / per un parell de sandàlies. / Trepitgen el cap dels desvalguts / i destrossen la vida dels humils. / (...)

Vora mateix dels altars / es posen a taula amb els vestits / que han pres als pobres en penyora.

Mateu

Tot caminant vora el llac de Galilea, veié dos germans, Simó, l'anomenat Pere, i el seu germà Andreu, que tiraven les xarxes a l'aigua. Eren pescadors. Jesús els diu:

Veniu amb mi i us faré pescadors d'homes.

Ells deixaren immediatament les xarxes i el van seguir.

Una mica més enllà veié altres dos germans, Jaume, fill de Zebedeu, i el seu germà Joan. Eren a la barca amb Zebedeu, el seu pare, repassant les xarxes, i Jesús els va cridar. Ells deixaren immediatament la barca i el pare i el van seguir.

[No cal pas pensar que, en la realitat, les coses vagin ser tan "immediates". És una manera de dir-

ho. Hem de suposar que van parlar amb el pare, van buscar una solució perquè pogués continuar ell sol, o potser associat a un altre pescador, i, després d'això, van seguir Jesús.]

Amós

El seu nom és «el Senyor». / Ell, davant els poderosos, / defensa el qui ha estat espoliat, / i espolia les ciutat fortificades. / Vosaltres odieu / el qui exigeix judicis justos, / avorriu el qui diu la veritat. / Trepitgeu els febles / i els preneu la seva part de gra. / Per això no habitareu pas / les luxoses cases que heu construït /

ni beureu el vi / de les vinyes selectes / que heu plantat. / Jo sé que amuntegueu les culpes, / que són molts els vostres pecats: / maltracteu l'innocent, / accepteu suborns, / no feu justícia als pobres. / (...)

Cerqueu el bé i no el mal, / si voleu viure; / així el Senyor, Déu de l'univers, / serà amb vosaltres, / tal com ara preteneu. / Avorriu el mal i estimeu el bé, / defenseu la justícia als tribunals; / potser llavors el Senyor, / Déu de l'univers, / s'apiadarà dels supervivents de Josep.

Mateu

Jesús recorria tot Galilea, ensenyant a les sinagogues, anunciant la bona nova del Regne i guarint entre el poble malalties i xacres de tota mena.

La seva anomenada es va escampar per tot Síria. Li portaven tots els qui estaven malalts, els afectats per diverses malalties i sofriments: endimoniats, epilèptics i paralítics; i ell els curava. I el va seguir molta gent de Galilea, de la Decàpolis, de Jerusalem, de Judea i de l'altra banda del Jordà.

[És probabilíssim que algunes, o moltes, de les curacions les vagi fer pel sistema oriental, habitual durant molt temps, de la imposició de les mans, que permetia traspassar energia natural d'un cos a l'altre. L'evangelista ho diu en tres ocasions, i en altres ocasions potser no ho diu perquè creu que no cal, ja que tothom sap que se sol fer així en els casos més corrents i fàcils. Els anomenats "endimoniats" eren, amb moltíssima probabilitat, malalts mentals més greus, o potser més agressius.]

Amós

Ni que m'oferiu holocaustos / no m'hi complac; / els sacrificis de comunió, /

ni tan sols me'ls miro. / No em molesteu més / amb el xivarri dels vostres cants. / No vull sentir / el so de les vostres arpes. / Deixeu que el dret

brolli com l'aigua /

i la justícia ragi / com un torrent inestroncable.

Mateu

En veure les multituds, Jesús pujà a la muntanya, s'assegué, i se li acostaren els deixebles. Llavors, prenent la paraula, començà a instruir-los dient:

Feliços els pobres en l'esperit: d'ells és el Regne del cel!

Feliços el qui ploren: Déu els consolarà!

Feliços els humils: ells posseiran la terra!

Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: Déu els saciarà!

Feliços els compassius: Déu se'n compadirà!

Feliços els nets de cor: ells veuran Déu!

Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus!

Feliços els perseguits pel fet de ser justos: d'ells és el Regne del cel!

[És posar cap per avall les opinions socials més corrents. L'expressió de Mateu "els pobres en l'esperit" contrasta amb la del seu company Lluc en el mateix passatge: "els pobres". És quasi quasi ben segur que Jesús va dir "els pobres", i que Mateu ho va arreglar perquè els rics que tinguessin un "esperit de pobresa" no se sentissin exclosos.]

Amós

Escolteu això, / els qui engoliu els pobres / fins al punt d'exterminar / els desvalguts del país! / Vosaltres dieu: / Quan haurà passat / la festa de la lluna nova /

per poder vendre queviures? / Quan haurà passat / el repòs del dissabte /

per poder obrir els graners? / Vendrem amb mesures més petites / i pesarem les peces de plata / amb pesos més grossos, / farem trampa amb les balances. / Vendrem el rebuig i tot! / Amb aquells diners / comprarem esclaus, / o bé adquirirem un pobre / per un parell de sandàlies. / Jo, el Senyor, orgull de Jacob, / juro que no oblidaré mai això que feu!

Mateu

Ja sabeu què es va dir: No cometis adulteri.

Doncs jo us dic: Tothom qui mira la dona d'un altre amb desig de posseir-la, ja ha comès adulteri amb ella en el seu cor. Si l'ull dret et fa caure en pecat, arrenca-te'l i llença'l; val més que es perdi un dels teus membres que no pas que tot el teu cos sigui llençat a l'infern [a la gehenna]. I si la mà dreta et fa caure en pecat, talla-te-la i llença-la; val més que

es perdi un dels teus membres que no pas que vagi a parar a l'infern [ídem] tot el teu cos.

[1) Naturalment, i encara que en aquella època hauria semblat inconcebible, també s'ha de pensar que: Tota dona que miri l'home d'una altra dona amb desig de posseir-lo... etc., etc. // 2) Aquestes exageracions de l'ull i de la mà eren normals en el parlar d'aquella societat. El sentit, naturalment, és: Si una cosa molt estimada per tu causa un perjudici a tu mateix o a un altre, prescindeix-ne. // 3) La paraula "infern", en tots dos casos, és una molt mala traducció de l'original "gehenna", que era un crematori de deixalles. Tant és així que és una mala traducció, que el foc d'aquell crematori, com el de qualsevol altre, crema i destrueix més o menys immediatament, mentre que el suposat foc, del molt mal suposat "infern", seria, segons el seus defensors, un foc que cremaria però no destruiria, per tal de poder torturar més i més. Serien, doncs, coses oposades, i la traducció donada és impossible.]

Amós

Venen dies que enviaré fam al país: / no fam de pa ni set d'aigua, / sinó fam d'escoltar la meva paraula. / Ho dic jo, el Senyor, Déu sobirà. / Aniran errants del sud fins a ponent, / exploraran del nord fins a llevant, / cercant la paraula del Senyor, / però no la trobaran.

Mateu

Vosaltres sou la sal de la terra. Si la sal perd el gust, amb què la tornaran salada?

Ja no és bona per a res, sinó per llançar-la a fora i que la gent la trepitgi.

Vosaltres sou la llum del món. No es pot amagar un poble posat dalt d'una muntanya, i ningú no encén una llàntia per posar-la sota una mesura, sinó en el portallànties, perquè faci llum a tots els qui són a la casa. Que brilli igualment la vostra llum davant la gent; així veuran les vostres bones obres i glorificaran el vostre Pare del cel.

Isaïes (segona meitat del segle VIII aC, a Israel del Sud, o Judà)

Per què m'oferiu tants sacrificis? / Estic embafat d'holocaustos de xais / i de greix de moltons (...) / No porteu més ofrenes inútils: / el fum dels sacrificis el detesto. / (...) Quan alceu les mans per pregar / em tapo els ulls per no veure-us (...) / perquè teniu les mans plenes de sang. / Renteu-vos, purifiqueu-vos. / Traieu de davant meu /

les vostres accions dolentes, / deixeu de fer el mal, / apreneu a fer el bé, / busqueu la justícia, / detureu l'opressor, / defenseu l'orfe, / pledegeu a favor de la viuda.

Mateu

Ja sabeu què es va dir als antics: Ull per ull i dent per dent [Ex 21: 24-25; també surt al Lev i al Dt. Volia dir: límit màxim a la venjança permesa, no més enllà].

Doncs jo us dic: No us hi torneu, contra el qui us fa mal. Si algú et pega a la galta dreta, para-li també l'altra. A qui et vulgui posar un plet per quedar-se el teu vestit, dona-li també el mantell. Si algú t'obliga a portar una càrrega durant un quilòmetre, acompanya'l dos quilòmetres. Dona a qui et demana; no et desentenguis de qui et vol manllevar.

[El missatge s'ha de considerar centrat en les frases primera i última. Les tres intermèdies són exageracions, com era costum de fer en aquella societat. Doncs lo que volen és "reforçar" el sentit de les frases primera i darrera.]

Isaïes

Ai dels qui, a costa dels veïns, / engrandeixen les cases i els camps! / (...) Escolteu què m'assegura / el Senyor de l'univers: / Totes aquestes cases grans i boniques / es tornaran una ruïna; / ningú no habitarà aquests palaus. / (...) El Senyor de l'univers quedarà enaltit / quan restaurarà la justícia; / ell, el Déu sant, / mostrarà la seva santedat / restablint el dret.

[Hi ha un refrany català que diu: "Cases fetes de robar, les veureu enderrocar."]

Mateu

Ja sabeu què es va dir: Estima els altres, però no estimis els enemics [manament desconegut en les versions corrents de l'AT, però present en una còpia trobada recentment; en definitiva: manament discutible i d'origen desconegut].

Doncs jo us dic: Estimeu els vostres enemics, pregueu pels qui us persegueixen. Així sereu fills del vostre Pare del cel, que fa sortir el sol sobre bons i dolents i fa ploure sobre justos i injustos. Perquè, si estimeu els qui us estimen, quina recompensa mereixeu? No fan el mateix els publicans? I, si només saludeu els vostres germans, què feu d'extraordinari? No fan el mateix els pagans?

Isaïes

Ai dels qui fan lleis injustes / i promulguen decrets opressors! / Neguen la justícia als febles, / roben el dret als pobres del meu poble; / les viudes són el seu botí / espolien els orfes. / Què fareu el dia / que us demanaran comptes, / quan veureu apropar-se la tempesta? / A qui acudireu perquè us socorri? / On amagareu les vostres riqueses?

Mateu

Mireu de no fer el que Déu vol només perquè la gent us vegi, ja que així no tindríeu cap recompensa del vostre Pare del cel.

Per tant, quan facis almoina, no ho anunciïs a toc de trompeta, com fan els hipòcrites a les sinagogues i pels carrers, perquè tothom els alabi. (...) En canvi tu, quan facis almoina, mira que la mà esquerra no sàpiga què fa la dreta...

I quan pregueu, no sigueu com els hipòcrites, que els agrada posar-se drets i pregar a les sinagogues i a les cantonades de les places, perquè tothom els vegi. (...) En canvi tu, quan preguis, entra a la cambra més retirada, tanca-t'hi amb pany i clau i prega al teu Pare, present en els llocs més amagats, i el teu Pare, que veu el que és amagat, t'ho recompensarà.

[Consell: No hauríem de fer cap d'aquestes coses buscant cap recompensa, sinó "només" per amor a les persones necessitades, o per amor al Pare.]

Isaïes

Un rebrot naixerà / de la soca de Jessè, / brotarà un plançó / de les seves arrels. / L'Esperit del Senyor / reposarà damunt d'ell: / esperit de saviesa i d'enteniment, / esperit de consell i de fortalesa, / esperit de coneixement i de reverència pel Senyor; / esperit que li inspiri /

com reverenciar-lo. / No jutjarà per les aparences / ni decidirà pel que senti a dir; / farà justícia als desvalguts, / sentenciarà amb rectitud / a favor dels pobres.

Mateu

No judiqueu, i no sereu judicats. Perquè tal com judiqueu sereu judicats, i tal com mesureu sereu mesurats. Com és que veus la brossa a l'ull del teu germà i no t'adones de la biga que hi ha en el teu? Com pots dir al teu germà: Deixa'm que et tregui la brossa de l'ull, si tu tens una biga en el teu? Hipòcrita, treu primer la biga del teu ull i llavors hi veuràs prou clar per a treure la brossa de l'ull del teu germà.

Segon Isaïes (seguidor d'Isaïes, que continua el llibre d'aquest darrer, més d'un segle després de la seva mort, ja en el segle VI aC, i a l'exili)

Desvetlla't, desvetlla't, Sió; [nom sinònim de Jerusalem] / vesteix-te de les millors gales, / posa't els vestits més esplèndids, / Jerusalem, ciutat santa! / (...) Treu-te la pols del damunt, / alça't i asseu-te al tron, Jerusalem!

Oh, tots els assedegats, / veniu a l'aigua, / veniu els qui no teniu diners! (...) Si m'escolteu, menjareu cosa bona, / tastareu el bo i millor.

Mateu

Entreu per la porta estreta, perquè és ampla la porta i espaiós el camí que condueix a la perdició, i són molts els que hi entren. Però és estreta la porta i dur el camí que condueix a la vida, i són pocs els qui el troben.

Guardeu-vos dels falsos profetes, que venen a vosaltres disfressats d'ovella, però per dintre són llops rapaços. Pels seus fruits els coneixereu. Es cullen raïms dels cards, o figues dels arços? Tot arbre bo dona fruits bons, i l'arbre dolent dona fruits dolents.

Tercer Isaïes (un nou seguidor d'Isaïes, ja al segle VI-V aC, tornant de l'exili)

Crida ben fort, / no t'estiguis de cridar. / Fes sentir com un corn la teva veu. / Recorda al meu poble / la seva infidelitat, / al casal de Jacob els seus pecats. / (...) Els dies de dejuni, / mireu pel vostre interès / i us mostreu encara més exigents / amb els qui treballen per vosaltres. / (...) El dejuni que jo aprecio és aquest: / allibera els qui han estat / empresonats injustament, / deslliga les corretges del jou, / deixa lliures els oprimits / i trosseja els jous de tota mena. / Comparteix el teu pa / amb els qui passen fam, / acull a casa teva els pobres vagabunds, / vesteix el qui va despullat. / No els defugis, que són germans teus. / Llavors brillarà com l'alba la teva llum (...).

Mateu

Un sembrador va sortir a sembrar. Tot sembrant, una part de les llavors va caure arran del camí; vingueren els ocells i se les van menjar. Unes altres llavors van caure en un terreny rocós, on hi havia poca terra, i de seguida van germinar, ja que la terra tenia poc gruix; però, quan va sortir el sol, recremà les plantes, i es van assecar, perquè no tenien arrels. Unes altres llavors van caure enmig dels cards; els cards van créixer i les ofegaren. Però una part de les llavors va caure en terra bona i donà fruit: unes llavors van donar el cent, unes altres el seixanta, unes altres el trenta per u.

Qui tingui orelles, que escolti.

Miquees (segona meitat del segle VIII aC, i a Judà)

Ai dels qui, del llit estant, / planegen el mal / i en fer-se clar, l'executen, / abusant del poder / que tenen a les mans! / Si desitgen camps, els roben; / si volen cases, les prenen; / extorsionen el cap de casa / i la seva família, / li arrabassen l'heretat. / Per això diu el Senyor: / També jo, mala gent, / tinc plans contra vosaltres; /

serà un jou / que no us trauré del damunt...

Mateu

Mireu de no menysprear cap d'aquests petits, perquè us asseguro que en el cel els seus àngels veuen cara a cara el meu Pare celestial. Què us sembla? Si un home té cent ovelles i se li n'esgarria una, ¿no deixa les noranta-nou a la muntanya i va a buscar l'esgarriada? I si l'arriba a trobar, us asseguro que té més alegria per aquesta ovella que per les noranta-nou que no s'havien esgarriat. Igualment, el vostre Pare del cel no vol que es perdi ni un de sol d'aquests petits.

[Hauríem d'entendre per "petits", tant les criatures com aquelles persones més desvalgudes.]

Miquees

Jo us dic: escolteu bé, / governants del poble de Jacob, / prohoms de la casa d'Israel! / ¿No us pertoca a vosaltres de conèixer el dret? / Doncs només sabeu odiar el bé i estimar el mal: / arrenqueu la pell del cos i la carn dels ossos. / Però ningú dels qui devoren la carn del meu poble, (...) a cap d'aquests / el Senyor no respondrà / quan cridi auxili. / Són uns criminals / i ell els amagarà la cara.

Escolteu, doncs, això, / governants del poble de Jacob, / prohoms de la casa d'Israel, / vosaltres

que abomineu el dret / i torceu tot el que és recte, / que engrandiu Sió a còpia de sang, / i Jerusalem al preu d'injustícies! / Els qui la governen / es deixen subornar; / els sacerdots / fan pagar els seus oracles, / i els profetes / vaticinen per diners...

Marc

Després Jesús se n'anà a un poble anomenat Naïm. L'acompanyaven els seus deixebles i molta gent. Quan s'acostaven a l'entrada del poble, duien a enterrar un mort, fill únic d'una dona que era viuda. Molta gent del poble acompanyava la mare. Així que el Senyor la va veure, se'n va compadir i li digué: No ploris.

Després s'acostà al fèretre i el va tocar. Els qui el portaven s'aturaren.

Ell digué: Jove, aixeca't. El mort va incorporar-se i començà a parlar. I Jesús el va donar a la seva mare. Tothom va quedar esglaiat i glorificaven Déu dient: Un gran profeta ha sorgit entre nosaltres.

Miquees

El Senyor respon: / Ja t'han ensenyat, home, / què és bo, / què espera de tu el Senyor: / practica la justícia, / estima la bondat, / comporta't humilment / amb el teu Déu.

Puc encara suportar, / casa de maldat, / tresors mal adquirits / i mesures esquifides i detestables? / Puc justificar balances fraudulentes / o bosses de pesos falsificats? / Els rics d'aquesta ciutat / són uns explotadors, / els seus habitants parlen amb engany, / de la seva llengua / no surten més que mentides.

Lluc

Després d'això, Jesús anava per cada vila i per cada poble predicant i anunciant la bona nova del Regne de Déu. L'acompanyaven els Dotze i algunes dones que havien estat curades d'esperits malignes i de malalties: Maria, l'anomenada Magdalena, de la qual havien sortit set dimonis, Joana, la muller de Cuses, administrador d'Herodes, Susanna i moltes altres, que els proveïen amb els seus béns.

[La presència de dones en l'equip missioner de Jesús s'ha de considerar ben certa i segura. Els evangelistes, tots quatre homes, en general la van amagar, però en l'escena de davant la creu, donat el seu caràcter fortament sentimental, no es van atrevir a no dir-ho. Lluc és l'únic que ho diu, amb tota naturalitat, una vegada més. // Vull remarcar que Maria Magdalena era una exmalalta, no una extreballadora del sexe, com de vegades es diu en llocs més profans. // Tornem a dir que els "dimonis" eren, amb moltíssima probabilitat, malalties mentals, potser amb un índex més alt de gravetat o de perillositat.]

Miquees

Quin déu es pot comparar amb tu, / tu que perdones les culpes / i passes per alt les infidelitats / de la resta del teu poble, / de la teva heretat? / No mantens per sempre l'enuig: / tu et complaus a estimar. / De nou et compadiràs de nosaltres: / trepitjaràs les nostres culpes / i llançaràs al fons del mar / tots els nostres pecats.

Lluc

De tornada, la gent va acollir Jesús, ja que tothom l'esperava. Llavors va arribar un home que es deia Jaire i que era cap de la sinagoga. Es llançà als peus de Jesús i li suplicava que anés a casa seva, perquè la seva fill única, que tenia uns dotze anys, s'estava morint. (...)

Arribat a la casa, no va permetre que ningú entrés amb ell, fora de Pere, Joan i Jaume i el pare i la mare de la nena. Tots ploraven i feien planys per ella, però Jesús els digué: No ploreu. No ha mort, sinó que dorm. Però ells se'n burlaven, perquè sabien que era morta.

Jesús l'agafà per la mà i la cridà dient: Noia, aixeca't. Ella tornà a la vida i s'aixecà a l'instant. Jesús va ordenar que li donessin menjar. Els seus pares no se'n sabien avenir.

[Aquesta nena s'acabava de morir, per tant no havia arribat encara a la mort clínica. Podia ser, i quasi segur que va ser, "reanimada", cosa possible en aquests casos. L'evangelista no ho diu, i la frase que "li va agafar la mà i li va dir: Noia, aixeca't" és molt més bonica, però observem que el mateix Lluc no diu pas que va "ressuscitar", sinó que "tornà a la vida". També observem, sobretot, que Jesús mana que li donin menjar de seguida, ja que, el fet d'haver tingut per un temps tots els òrgans paralitzats, implicava una gran debilitat i calia reforçar-la i vitalitzar-la ràpidament.]

Jeremies (segles VII-VI aC, a Judà)

Ben cert, aixecaré la mà / contra els habitants del país. / Ho dic jo, el Senyor. /

Perquè, des dels petits / fins als més grans, / tots van darrere de guanys injustos; /

des del profeta fins al sacerdot, / tots són uns estafadors.

Lluc

Després d'això, el Senyor en designà uns altres setanta-dos i els envià de dos en dos perquè anessin davant seu a cada poble i a cada lloc per on ell mateix havia de passar. Els deia: La collita és abundant,

però els segadors són pocs. Pregueu, doncs, a l'amo dels sembrats que hi envïi més segadors. Aneu: jo us envio com anyells enmig de llops. No porteu bossa, ni sarró, ni sandàlies, i no us atureu a saludar ningú pel camí. Quan entreu en una casa, digueu primer: Pau en aquesta casa. (...) Quedeu-vos en aquella casa, menjant i bevent el que tinguin: el qui treballa, bé es mereix el seu jornal. No aneu de casa en casa.

Si entreu en una població i us acullen, mengeu el que us ofereixin, cureu els malalts que hi hagi i digueu a la gent: El Regne de Déu és a prop vostre.

[No porteu bossa, ni sarró, ni sandàlies... crec que ho hem d'entendre en el sentit de "No aneu massa proveïts, confieu que la gent ja us acollirà." // Aquesta nova elecció de 72 persones més, on sens dubte hi havia homes i dones, just en el moment d'iniciar el llarg i entretingut trajecte des de Galilea fins a Jerusalem, per la Pasqua, però on havia de morir, només l'explica Lluc. Va ser passar d'un grup selecte de 12 (apòstols) a un grup més ampli de 72 deixebles. Era una ampliació, una popularització i una feminització del grup apostòlic. Lluc sembla el més popular dels evangelistes.]

Jeremies

Això us diu el Senyor de l'Univers, el Déu d'Israel: Seguiu el bon camí, milloreu la vostra conducta. I us deixaré habitar en aquest lloc. No us refieu de les

paraules enganyoses repetint: Això és el temple del Senyor, el temple del Senyor, el temple del Senyor. Si de veritat seguiu el bon camí i milloreu la vostra conducta, si feu justícia entre les dues parts d'un plet, si no oprimiu els immigrants, els orfes i les viudes, si en aquest lloc no vesseu sang innocent i no adoreu altres déus, que serien la vostra perdició, jo us deixaré habitar en aquest lloc, a la terra que vaig donar als vostres pares des de sempre i per sempre.

Però vosaltres us refieu de paraules enganyoses que no serveixen de res. Robeu, mateu, cometeu adulteri, jureu en fals, cremeu encens a Baal, seguiu altres déus que mai no havíeu conegut, i després veniu a presentar-vos al meu davant, en aquest temple que porta el meu nom. ¿Penseu que això us salvarà i que podreu continuar cometent coses tan abominables? Aquest temple que porta el meu nom, ¿us penseu que és una cova de lladres? Doncs sí, això és el que jo veig! Ho dic jo, el Senyor.

Lluc

Un home baixava de Jerusalem a Jericó i va caure en mans d'uns bandolers, que el despullaren, l'apallissaren i se n'anaren deixant-lo mig mort. Casualment baixava per aquell camí un sacerdot; quan el veié, passà de llarg per l'altra banda. Igualment un levita passà per aquell indret; veié l'home i passà de llarg per l'altra banda.

Però un samarità que anava de viatge va arribar prop d'ell, el veié i se'n compadí. S'hi acostà, li amo-

rosí les ferides amb aigua i vi i les hi embenà; després el pujà a la seva pròpia cavalcadura, el dugué a l'hostal i se'n va ocupar.

[Lluc també és l'únic evangelista que esmenta aquesta paràbola.]

Jeremies

Rei de Judà, que seus al tron de David (...) / Això diu el Senyor: / Defenseu el dret i la justícia, / arrenqueu l'oprimit de mans de l'opressor, / no maltracteu ni injurieu l'immigrant, / l'orfe o la viuda, / ni vesseu sang innocent en aquesta ciutat. (...) / Però si no feu cas de les meves paraules, / aquest palau es convertirà en una ruïna. / Ho juro per mi mateix, jo, el Senyor.

Lluc

Estigueu a punt, amb el cos cenyit i els llums encesos. Feu com els criats que esperen quan tornarà el seu amo de la festa de noces, per obrir la porta tan bon punt arribi i truqui. Feliços aquells servents que l'amo, quan arribi, trobi vetllant! Us asseguro que se cenyirà, els farà seure a taula i es posarà a servir-los. Feliços d'ells si ve a mitjanit o a la matinada i els troba vetllant així!

Prou que ho compreneu: si l'amo de la casa hagués sabut a quina hora de la nit havia de venir el

lladre, no hauria permès que li entressin a casa. Estigueu a punt també vosaltres, perquè el Fill de l'home vindrà l'hora menys pensada.

Levític

No explotis el teu proïsme ni li prenguis allò que és seu. No retinguis fins l'endemà la paga del jornaler.

[Aquesta disposició era motivada pel fet que, de vegades, era possible, i potser més o menys freqüent, que el jornaler necessités la paga per assegurar el sopar d'aquell mateix dia, que, potser, de vegades, era el seu únic menjar del dia. Així, aquesta possibilitat "engendrava" un, com si diguéssim, "dret preventiu", per si de cas.]

En els judicis, no donis sentències injustes. No siguis parcial a favor dels pobres ni afalaguis els poderosos. Fes justícia a tothom.

Lluc

Després digué al qui l'havia convidat:

Quan facis un dinar o un sopar, no hi cridis els teus amics, ni els teus germans, ni els teus parents, ni veïns rics. Et podrien tornar la invitació i ja tindries la teva recompensa. Més aviat, quan facis un banquet, convida-hi pobres, invàlids, coixos i cecs. Feliç de tu, llavors, ja que ells no tenen res per recompensar-te, i Déu t'ho recompensarà quan ressuscitin els justos!

Levític

Quan un immigrant vingui a instal·lar-se al costat vostre, en el vostre país, no l'exploteu. Al contrari, considereu-lo com un nadiu, com un de vosaltres. Estima'l com a tu mateix, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte.

Aquest any [cada 50 anys] serà l'any del Jubileu: els qui havien venut el patrimoni, el recobraran, i els qui s'havien venut ells mateixos, retornaran al seu clan.

Joan

Jesús se n'anà a la muntanya de les Oliveres. Però de bon matí es va presentar de nou al temple. Tot el poble acudia cap a ell. S'assegué i començà a instruir-los. Llavors els mestres de la Llei i els fariseus li van portar una dona que havia estat sorpresa cometent adulteri. La posaren allà al mig, i li digueren:

Mestre, aquesta dona ha estat sorpresa en el moment de cometre adulteri. Moisès, en la Llei, ens ordenà d'apedregar aquestes dones. I tu, què hi dius?

Li feien aquesta pregunta amb malícia per tenir de què acusar-lo. (...) Llavors Jesús es va posar dret i els digué: Aquell de vosaltres que no tingui pecat, que tiri la primera pedra. Després es tornà a ajupir i continuà escrivint a terra. Ells, en sentir això, s'ana-

ren retirant l'un darrere l'altre, començant pels més vells. Jesús es va quedar sol, i la dona encara era allà al mig. Jesús es va posar dret i li digué: Dona, on són? Ningú no t'ha condemnat? Ella va respondre: Ningú, Senyor. Jesús digué: Jo tampoc et condemno. Vés-te'n, i d'ara endavant no pequis més.

[Molta atenció. La frase "Moisès, en la Llei, ens ordenà d'apedregar aquestes dones", és falsa. Vegeu: "Si algú comet adulteri amb la muller d'un altre, tant l'adúlter com l'adúltera seran condemnats a mort" (Lv 20: 10). "Si un home és sorprès jaient amb una dona casada, tots dos han de morir, l'home i la dona" (Dt 22: 22). Doncs, o bé els mestres de la Llei, o bé l'evangelista, o tots dos, es van equivocar. Hipòtesi meva: Quan Joan va escriure, o bé va donar per definitiu, el seu evangeli, era després de l'any 70, quan, de resultes d'una rebel·lió, els exèrcits romans van destruir Jerusalem, el temple, i... amb tota seguretat, una gran part de la documentació que s'hi guardava. Segurament, Joan va escriure aquest passatge de memòria, i es va equivocar. No es castigava, doncs, només la dona, sinó tots dos, i no pas apedregada.]

Levític

Les terres no es poden vendre definitivament, perquè tot el país és meu, i per a mi vosaltres no sou més que uns usuaris. Per això, de totes les terres del vostre patrimoni, en mantindreu el dret de rescat.

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i ven part de les terres que formen el seu patrimoni, el seu parent més pròxim té dret a rescatar allò que l'altre ha venut.

Joan

Us ho ben asseguro: el qui no entra per la porta del corral de les ovelles, sinó que salta per un altre indret, és un lladre i un bandoler. El qui entra per la porta és el pastor de les ovelles: a ell, el guarda li obre la porta, i les ovelles escolten la seva veu; crida les que són seves, cada una pel seu nom, i les fa sortir. Quan les té totes a fora, camina al seu davant, i elles el segueixen, perquè reconeixen la seva veu. Però si és un estrany, en comptes de seguir-lo en fugen, perquè no reconeixen la veu dels estranys.

Levític

Si un dels teus germans israelites cau en la misèria i veus que no es pot mantenir, assisteix-lo perquè pugui continuar vivint al teu costat. Fes-ho també amb un immigrant o un foraster.

Joan

Jesús va exclamar:

Els qui creuen en mi, més que creure en mi, creuen en el qui m'ha enviat; i els qui em veuen a mi veuen el qui m'ha enviat. Jo, que soc la llum, he vin-

gut al món perquè ningú dels qui creuen en mi no es quedi en la fosca. Als qui escolten les meves paraules i no les guarden, no soc jo qui els condemno, perquè no he vingut a condemnar el món, sinó a salvar-lo. Els qui em rebutgen a mi i no acullen les meves paraules, ja tenen qui els condemnarà: és la paraula que jo he predicat, la que els condemnarà el darrer dia.

[La referència a una condemnació cal acollir-la amb moltíssima reserva. El concepte de "condemna", de vegades, però no sempre, després de la mort, surt moltes vegades al llarg de la Bíblia, quasi sempre de manera ambigua. Encara que Crist, en el text de Mateu, parlant del Judici final, sembla que ho deixi clar, no obstant, com que es refereix a una realitat ("el foc etern creat per al dimoni i els seus àngels") que no existia ni ha existit mai, cal pensar que es tracta d'una actitud simbòlica, i així mateix, per la mateixa raó, en els dos casos de la "fornal ardent" i en el cas de la situació de l'home ric en la paràbola de Llàtzer. L'única relativa aproximació ens la dona Pau, amb les paraules «tribulacions i angoixa» (Rm 2: 9).]

Èxode

No explotis ni oprimeixis l'immigrant, que també vosaltres vau ser immigrants al país d'Egipte. No maltractis cap viuda ni cap orfe: si els maltractes i

clamen a mi, jo escoltaré el seu clam i, encès d'indignació, et faré morir a la guerra.

Joan

Que els vostres cors s'asserenin. Creieu en Déu, creieu també en mi. A casa del meu Pare hi ha lloc per a molts; si no n'hi hagués, us podria dir que vaig a preparar-vos-hi estada? I quan hauré anat a preparar-vos-la, tornaré i us prendré amb mi, perquè també vosaltres estigueu allà on jo estic. I allà on jo vaig, ja sabeu quin camí hi porta.

Èxode

Tens sis anys per sembrar la terra i recollir-ne el fruit, però el setè any deixa-la reposar, no en recullis el fruit. Deixa que en mengin els pobres del teu poble, i el que resti, que s'ho mengin els animals feréstecs.

Joan

Si m'estimeu, guardareu els meus manaments, i jo pregaré al Pare, que us donarà un altre Defensor perquè es quedi amb vosaltres per sempre. Ell es l'esperit de la veritat, que el món no pot acollir, perquè no és capaç de veure'l ni de conèixer-lo: sou vosaltres qui el coneixeu, perquè habita a casa vostra

i estarà dins de vosaltres. No us deixaré pas orfes; tornaré a vosaltres.

Deuteronomi

Cada set anys, condoneu els deutes de tothom...

No hi ha d'haver pobres entre els teus, ja que el Senyor, el teu Déu, et beneirà abundosament en el país que et dona en herència...

Joan

Estigueu en mi, i jo estaré en vosaltres. Així com les sarments, si no estan en el cep, no poden donar fruit, tampoc vosaltres no en podeu donar si no esteu en mi. Jo soc el cep i vosaltres les sarments. Aquell qui està en mi i jo en ell, dona molt de fruit, perquè sense mi no podeu fer res.

Deuteronomi

Quan en una de les ciutats que el Senyor, el teu Déu, et dona, hi hagi un pobre entre els teus germans, no endureixis el cor, no tanquis la mà al teu germà pobre. Obre-li la mà i presta-li generosament...

Pau (1 Corintis)

Germans, fixeu-vos qui sou els qui haveu rebut la crida: no n'hi ha gaires de savis a la manera d'aquest món ni gaires d'influents o de bona família. Ben al contrari, Déu, per confondre els savis, ha escollit els qui el món té per ignorants; per confondre els forts, ha escollit els qui són febles als ulls del món. Déu ha escollit gent que no compta, els qui el món menysprea; ha escollit els qui no són res per anul·lar els qui són alguna cosa. Així ningú no es pot gloriar davant de Déu. És gràcies a ell que vosaltres esteu units a Jesucrist, ja que Déu ha fet d'ell la nostra saviesa, la nostra justícia, la nostra santificació i la nostra redempció, perquè, tal com diu l'Escriptura, "si algú es gloria, que es glorii en el Senyor".

Deuteronomi

Si se't ven per esclau un germà hebreu, home o dona, et servirà durant sis anys, però el setè deixa'l lliure. Quan li donis la llibertat, no l'acomiadis amb les mans buides. Proveeix-lo generosament, dona-li alguna cosa d'allò amb què el Senyor, el teu Déu, t'haurà beneït: ovelles i cabres, gra i vi.

No tornis un esclau al seu amo si ha fugit i s'ha refugiat a prop teu. Viurà al teu país...

Pau (1 Corintis)

La tradició que jo he rebut i que us he transmès

a vosaltres ve del Senyor. Jesús, el Senyor, la nit que havia de ser entregat, prengué el pa, digué l'acció de gràcies, el partí i digué: Això és el meu cos, ofert per vosaltres. Feu això, que és el meu memorial. I havent sopat feu igualment amb la copa, tot dient: Aquesta copa és la nova aliança segellada amb la meva sang. Cada vegada que en beureu, feu això, que és el meu memorial. Perquè cada vegada que mengeu aquest pa i beveu aquesta copa, anuncieu la mort del Senyor fins que ell vingui.

[Aquesta és la primera narració que es va escriure sobre la institució de l'eucaristia. Sembla la més autèntica, i no diu res de perdonar els pecats. Som cap a l'any 55. Però, ja en aquesta mateixa carta, Pau escriu la seva frase contundent: "Crist morí pels nostres pecats, com deien ja les Escriptures." I uns 15 anys després (als entorns de l'any 70) Mateu, que és l'únic que expressa aquesta condició, escriu: «Beveu-ne tots, que això és la meva sang, vessada per a tothom en remissió dels pecats.»]

Deuteronomi

Quan facis un préstec de diners, aliments o qualsevol altra cosa a un germà teu israelita, no li exigeixis interès. Podràs exigir interessos a un estranger, però no a un germà teu.

Pau (1 Corintis)

El Crist és com el cos humà, que és un, encara que tingui molts membres: tots els membres, ni que siguin molts, formen un sol cos. Tots nosaltres, jueus i grecs, esclaus i lliures, hem estat batejats en un sol Esperit per formar un sol cos, i tots hem rebut com a beguda, un sol Esperit.

Ara bé, el cos no consta d'un sol membre, sinó de molts. Si el peu deia: Com que no soc mà, no soc del cos, no per això deixaria de ser del cos. I si l'orella deia: Com que no soc ull, no soc del cos, no per això deixaria de ser del cos. (...) Però Déu ha distribuït en el cos cada un dels membres de la manera que li ha semblat. (...) Per això, quan un membre sofreix, tots els altres sofreixen amb ell, i quan un membre és honorat, tots els altres s'alegren amb ell.

Deuteronomi

No explotis un jornaler pobre i necessitat, tant si és un germà teu israelita com si és un immigrant que viu en una ciutat del teu país. Paga-li el jornal aquell mateix dia; que no se li pongui el sol sense haver cobrat...

No violis el dret d'un immigrant orfe. No prenguis com a penyora el vestit d'una vídua...

[Orfes, vídues i immigrants eren persones que es considerava que havien de ser especialment prote-

gides. Si es tractava d'un orfe que, a més, era immigrant, doncs doblement.]

Pau (1 Corintis)

El que estima és pacient, és bondadós; el qui estima no té enveja, no és altiu ni és orgullós, no és groller ni egoista, no s'irrita ni es venja; no s'alegra de la mentida, sinó que troba el goig en la veritat; tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta.

L'amor no passarà mai. Vindrà un dia que el do de profecia serà inútil, que el do de parlar en llengües s'acabarà, que el do de conèixer serà també inútil. Ara els nostres dons de coneixement i de profecia són limitats. Però quan vindrà allò que és perfecte, serà inútil allò que és limitat.

Deuteronomi

Cada tres anys, serà l'any del delme. Llavors separa la desena part de les teves collites i posa-la a la disposició dels levites, dels immigrants, dels orfes i de les vídues, perquè puguin menjar.

Pere (primera carta)

Revestiu-vos tots d'humilitat els uns envers els altres, perquè Déu s'enfronta als orgullosos, però concedeix als humils la seva gràcia. Per això humilieu-vos i sotmeteu-vos a la mà poderosa de Déu, i

ell us enaltirà en el temps que té fixat. Descarregueu en ell totes les vostres preocupacions, ja que ell mateix té cura de vosaltres.

Sigueu sobris, vetlleu. El vostre adversari, el diable, rugint com un lleó, ronda cercant qui engolir. Resistiu-li, ferms en la fe.

[En comptes de tenir precaució envers el diable, és aconsellable tenir-la davant l'egoisme i l'orgull, nostres i dels altres.]

Nehemies (segle V aC; alt funcionari del rei persa, però israelita)

Per què feu préstecs d'usurers als vostres propis germans? (...) Però ara us demano que tots abandonem aquest sistema de préstecs d'usurer: retorneu, avui mateix, als vostres deutors, els seus camps, les seves vinyes, els seus oliverars i les seves cases, i restituïu els interessos de tot el que els heu prestat: diners, gra, vi o oli.

Pere (segona carta)

Per això mateix, heu de treballar amb tot l'esforç perquè la vostra fe vagi acompanyada de la virtut; la virtut, del coneixement; el coneixement, del domini d'un mateix; el domini, de la constància; la constància, de la pietat; la pietat, de l'estimació fraterna; l'estimació fraterna, de l'amor. Perquè, si posseïu en abundància aquestes qualitats, no quedareu inactius

ni sense fruit en el coneixement de Nostre Sentor Jesucrist.

Malaquies (segle V aC; profeta considerat menor)

Jo vindré enmig de vosaltres per jutjar-vos. Acusaré... els qui estafen el sou dels jornalers, els qui oprimeixen les viudes i els orfes, o maltracten els immigrants.

[Vegem que es tracta d'una amenaça. És molt probable que l'autor tingui consciència que les obligacions no es compleixen, i aleshores passi a paraules majors. Tots dos textos del segle V, després de l'exili, demostren que la situació moral s'havia corromput.]

Joan, probablement l'evangelista, no pas l'apòstol (primera carta)

Estimats meus, estimem-nos els uns als altres, perquè l'amor ve de Déu; tothom qui estima ha nascut de Déu i coneix Déu. El qui no estima no coneix Déu, perquè Déu és amor. (...) L'amor consisteix en això: no som nosaltres qui ens hem avançat a estimar Déu; ell ens ha estimat primer i ha enviat el seu Fill com a víctima que expia els nostres pecats. Estimats meus, si Déu ens ha estimat tant, també nosaltres ens hem d'estimar els uns als altres. A Déu

ningú no l'ha vist mai; però si ens estimem, ell està en nosaltres i, dins nostre, el seu amor ha arribat a la plenitud.

Salms

(En nom de la humanitat pobra i sofrent, diríem:)

Déu meu, Déu meu, / per què m'heu abandonat?

No veniu a salvar-me, / no us arriba el meu clam.

Crido de dia i no em responeu, / Déu meu;

crido de nit, / sense repòs. (salm 22)

Des de l'abisme us crido, Senyor; / Senyor, escolteu el meu clam;

escolteu, estigueu atent / al meu clam que us suplica (salm 130)

Jaume, no pas l'apòstol (única carta, finals del segle I dC)

Germans meus, de què servirà que algú digui que té fe si no ho demostra amb les obres? Pot salvar-lo, potser, aquesta fe? Si un germà o una germana no tenen vestits i els falta l'aliment de cada dia, i algú de vosaltres els diu: Aneu-vos-en en pau, abrigueu-vos bé i alimenteu-vos, però no els doneu allò que ne-

cessiten, de què serviran aquestes paraules? Així passa també amb la fe: si no es demostra amb les obres, la fe tota sola és morta.

La flor i nata dels evangelis

Les Benaurances

Versió de Mateu

En veure les multituds, Jesús pujà a la muntanya, s'assegué, i se li acostaren els deixebles. Llavors, prenent la paraula, començà a instruir-los dient:

Feliços els pobres en l'esperit: d'ells és el Regne del cel!

Feliços el qui ploren: Déu els consolarà!

Feliços els humils: ells posseiran la terra!

Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: Déu els saciarà!

Feliços els compassius: Déu se'n compadirà!

Feliços els nets de cor: ells veuran Déu!

Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus!

Feliços els perseguits pel fet de ser justos: d'ells és el Regne del cel!

Versió de Lluc

Llavors alçà els ulls cap als seus deixebles i digué:

Feliços els pobres: és vostre el Regne de Déu.

Feliços els qui ara passeu fam: Déu us saciarà.

Feliços els qui ara ploreu: vindrà dia que riureu.

Feliços vosaltres quan, per causa del Fill de l'Home, la gent us odiarà, us rebutjarà, us insultarà i denigrarà el nom que porteu! Aquell dia, alegreu-vos i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel. Igualment feien els seus pares amb els profetes.

Però ai de vosaltres, els rics: ja heu rebut el vostre consol!

Ai de vosaltres, els qui ara aneu tips: vindrà dia que passareu fam!

Ai de vosaltres, els qui ara rieu: vindrà dia que us doldreu i plorareu!

Ai quan tota la gent parlarà bé de vosaltres: igualment feien els seus pares amb els falsos profetes!

Comentari

Crec que aquests textos, complementant-se mútuament, són el nucli més fort del contingut dels textos evangèlics. I no he sentit ni llegit mai que fossin degudament valorats ni entesos.

Diria que:

1)Inverteixen del tot les valoracions més corrents en la societat.

2)Expressen que, des del punt de vista diví, i per tant des del cristià, l'elit de la "nostra" societat la formen: persones pobres, persones humils, marginades, que pateixen per qualsevol raó; també els pocs governants bons, els pocs periodistes i autors bons, els bons científics. I més en concret les persones que es guanyen la vida treballant de manera honesta, i les que ni tan sols ho poden fer perquè no els deixen ocasió de fer-ho.

I aquestes persones han de ser tractades per tots els cristians/es de manera molt atenta, preferent, afectuosa.

En canvi, les persones riques, les poderoses, les que tenen molt prestigi, la major part dels governants (comprenent-hi molts dirigents eclesiàstic), la major part dels periodistes i autors, han de ser considerades pels cristians/es com un estadi subaltern de la "nostra" societat, i tractades amb atenció i respecte, però sempre des d'un punt de vista secundari.

Extracte del Sermó de la Muntanya

Text: Mateu, 5: 21 — 7: 2.

(Algunes de les frases següents (almenys en tres casos), van ser dites amb una exageració volguda. En la societat jueva, era costum que, quan algú volia

indicar que lo que deia ho considerava molt important, exagerava. La gent ja ho entenia, perquè ells també ho feien, sovint. Tot jueu o jueva sabia descodificar instantàniament una frase exagerada que sentís, i entendre lo que realment volia dir. Però a un lector del segle XXI, si no se l'adverteix d'aquesta qüestió sòcio-literària, pot fer-se malentesos molt grossos. Esperem que no.)

Ja sabeu què es va dir als antics: No matis, i el qui mati serà condemnat pel tribunal. // **Doncs jo us dic: El qui s'irriti amb el seu germà serà condemnat pels tribunals; el qui l'insulti serà condemnat pel Sanedrí** [Tribunal superior d'Israel], **i el qui el maleeixi acabarà al foc de la gehenna** [crematori de deixalles]. [Es vol donar molta importància a qualsevol manifestació de malvolença contra una persona.]

Ja sabeu què es va dir: No cometis adulteri. // **Doncs jo us dic: Tothom qui mira la dona de l'altre amb desig de posseir-la, ja ha comès adulteri amb ella en el seu cor.** [Encara que en aquella època hauria semblat inconcebible, també s'ha de pensar, doncs, que: Tota dona que miri l'home d'una altra dona amb el desig de posseir-lo... etc., etc.]

Ja sabeu què es va dir: Ull per ull i dent per dent [precepte de la llei antiga que volia dir que no es podia prendre més venjança que la corresponent a la importància de l'ofensa rebuda]. // **Doncs jo us dic: No us hi torneu, contra el qui us fa mal.**

Ja sabeu què es va dir: Estima els altres, però no estimis els enemics. // **Doncs jo us dic: Estimeu els vostres enemics, pregueu pels qui us persegueixen. Així sereu com el vostre Pare del cel, que fa sortir el sol sobre bons i dolents...**

Mireu de no fer el que Déu vol només perquè la gent us vegi... Per tant, quan facis almoina, no ho anunciïs a toc de trompeta... En canvi tu, quan facis almoina, mira que la mà esquerra no sàpiga què fa la dreta...

Ningú no pot servir dos senyors, perquè si estima l'un, avorrirà l'altre, i si fa cas de l'un, no en farà de l'altre. No podeu servir alhora Déu i el diner. [Importantíssim per als dirigents.]

No judiqueu, i no sereu judicats. Perquè tal com judiqueu sereu judicats, i tal com mesureu sereu mesurats.

Seleccions fetes entre els deixebles

Versió de Lluc

Per aquells dies, Jesús se n'anà a la muntanya a pregar, i va passar tota la nit pregant a Déu. Quan va ser de dia, va cridar els seus deixebles, n'escollí dotze i els donà el nom d'apòstols: Simó, que s'anomenà també Pere, Andreu (el seu germà), Jaume, Joan, Felip, Bartomeu, Mateu, Tomàs, Jaume, fill d'Alfeu, Simó, anomenat Zelós, Judes, fill de Jaume, i Judes Iscariot, que va ser el traïdor.

(...)

Després d'això, el Senyor en designà uns altres setanta-dos, i els envià de dos en dos, perquè anessin davant seu a cada poble i a cada lloc per on ell mateix havia de passar. Els deia:

La collita és abundant, però els segadors són pocs. Pregueu, dons, a l'amo dels sembrats que hi envïi més segadors. Aneu, jo us envio com anyells enmig de llops. No porteu bossa, ni sarró, ni sandàlies, i no us atureu a saludar ningú pel camí. [El sentit, naturalment, és: No aneu "massa" proveïts, que ja sereu acollits per la gent. I no us entretingueu pel camí.]

(Lluc és l'únic evangelista que explica aquesta selecció de deixebles.)

(...)

Selecció "indirecta":

Després d'això, Jesús anava per cada vila i per cada poble predicant i anunciant la bona nova del Regne de Déu. L'acompanyaven els Dotze i algunes dones que havien estat curades d'esperits malignes i de malalties: Maria, l'anomenada Magdalena, de la qual havien sortit set dimonis, la Juana, muller de Cuses, administrador d'Herodes, Susanna i moltes altres, que els proveïen amb els seus béns.

(Lluc és l'únic evangelista que narra aquest episodi. Naturalment: els dimonis eren malalties psicològiques potser més greus o més perilloses.)

Paràboles principals

Paràbola del sembrador

Versió de Mateu

Aquell dia, Jesús va sortir de la casa i es va asseure vora el llac. Es reuní tanta gent entorn d'ell, que va haver de pujar en una barca i s'hi assegué. La gent es quedà vora l'aigua. Ell els va parlar llargament en paràboles. Deia:

Un sembrador va sortir a sembrar. Tot sembrant, una part de les llavors va caure arran del camí; vingueren els ocells i se les van menjar. Unes altres llavors van caure en un terreny rocós, on hi havia poca terra, i de seguida van germinar, ja que la terra tenia poc gruix; però, quan va sortir el sol, va recremar les plantes, i es van assecar, perquè no tenien arrels. Unes altres llavors van caure enmig dels cards; els cards van créixer i les ofegaren. Però una part de les llavors va caure en terra bona i donà fruit: unes llavors van donar el cent, unes altres el seixanta, unes altres el trenta per u.

Qui tingui orelles, que escolti.

Paràbola dels talents

Versió de Mateu

De manera semblant, un home que havia de fer un llarg viatge va cridar els seus servents i els va confiar els seus béns. A un li donà cinc talents; a l'altre, dos, i a un tercer un (a cada un segons la seva capacitat), i després se'n va anar.

Immediatament, el qui havia rebut cinc talents els va fer treballar i va guanyar-ne cinc més. Igualment, el qui n'havia rebut dos en va guanyar dos més. Però el qui n'havia rebut només un se'n va anar a fer un clot a terra i va amagar-hi els diners del seu amo.

Al cap de molt de temps, arribà l'amo d'aquells servents i es posà passar comptes amb ells. Es presentà el qui havia rebut cinc talents i en dugué cinc més, tot dient:

Senyor, em vas confiar cinc talents, mira: n'ha guanyat cinc més.

L'amo li va dir:

Molt bé, servent bo i fidel! Has estat fidel en poca cosa; jo t'encomanaré molt més. Entra al goig del teu senyor.

Es present el qui havia rebut dos talents i digué:

Senyor, em vas confiar dos talents; mira: n'he guanyat dos més.

L'amo li va dir:

Molt bé, servent bo i fidel! Has estat fidel en poca cosa; jo t'encomanaré molt més. Entra al goig del teu senyor.

Es presentà encara el qui havia rebut un talent i digué:

Senyor, sabia que ets un home dur, que segues on no has sembrat i reculls on no has escampat. Vaig tenir por i vaig amagar a terra el teu talent. Aquí tens el que és teu.

Però l'amo li va respondre:

Servent dolent i gandul! Sabies que sego on no he sembrat i recullo on no he escampat. Per això calia que posessis els meus diners al banc, i ara que he tornat hauria recobrat el que és meu amb interessos. Preneu-li el talent i doneu-lo al qui en té deu. Perquè a tot aquell qui té, li donaran encara més, i en tindrà a vessar; però al qui no té, li prendran fins allò que li queda. I a aquest servent inútil llanceu-lo fora, a la tenebra; allà hi haurà els plors i el cruixir de dents.

Comentari:

Les quatre ratlles finals no m'agraden gens. Però la gràcia de la paràbola està al començament i quasi tota la resta.

Paràbola del bon samarità

Versió de Lluc, que és l'únic que l'explica

Però ell [un mestre de la Llei], amb ganes de justificar-se, preguntà a Jesús:

I qui són els altres que haig d'estimar?

Jesús va contestar dient:

Un home baixava de Jerusalem a Jericó i va caure en mans d'uns bandolers, que el despullaren, l'apallissaren i se n'anaren deixant-lo mig mort. Casualment baixava per aquell camí un sacerdot; quan el veié, passà de llarg per l'altra banda. Igualment un levita arribà en aquell indret; veié l'home i passà de llarg per l'altra banda.

Però un samarità que anava de viatge va arribà prop d'ell, el veié i se'n compadí, s'hi acostà, li amorosí les ferides amb oli i vi i les hi embenà; després el pujà a la seva pròpia cavalcadura, el dugué a l'hostal i se'n va ocupar. L'endemà va treure dos denaris i els va donar a l'hostaler dient-li:

Ocupa't d'ell i, quan jo torni a passar, et pagaré les despeses que facis de més.

Quin d'aquests tres et sembla que es va comportar com a proïsme de l'home que va caure en mans dels bandolers?

Ell respongué:

El qui el va tractar amb amor.

Llavors Jesús li digué:

Vers, i tu fes igual.

Paràbola del fill pròdig

Versió de Lluc, que és l'únic que l'explica

I digué encara:

Un home tenia dos fills. Un dia, el més jove digué al pare:

Pare, dona'm la part de l'herència que em toca.

Ell els va repartir els béns. Al cap d'uns quants dies, el més jove va vendre's tot el que tenia i se'n va anar amb els diners en un país llunyà.

Un cop allí dilapidà la seva fortuna portant una vida dissoluta. Quan s'ho hagué malgastat tot, vingué una gran fam en aquell país i començà a passar necessitat. Llavors

es va llogar a un propietari d'aquell país, que l'envià als seus camps a pasturar porcs. Tenia ganes d'atipar-se de les garrofes que menjaven els porcs, però ningú no li'n donava. Llavors reflexionà i es digué: Quants jornalers del meu pare tenen pa de sobres i jo aquí m'estic morint de fam! Aniré a trobar el meu pare i li diré: Pare, he pecat contra el cel i contra tu. Ja no mereixo que em diguin fill teu; tracta'm com un dels teus jornalers. I se n'anà atrobar el seu pare.

Encara era lluny que el seu pare el veié i es commogué, corregué a tirar-se-li al coll i el besà. El fill li digué:

Pare, he pecat contra el cel i contra tu. Ja no mereixo que em diguin fill teu.

Però el pare digué als seus criats:

De pressa, porteu el vestit millor i poseu-l'hi, poseu-li també l'anell i les arracades, porteu el vedell gras i mateu-lo, mengem i celebrem-ho, perquè aquest fill meu era mort i ha tornat a la vida, estava perdut i l'hem recobrat.

I es posaren a celebrar-ho-

Mentrestant, el fill gran era al camp. Quan, de tornada, s'acostà a la casa, va sentir músiques i balls i cridà un dels criats per preguntar-li què era allò. Ell li digué:

El teu germà ha tornat. El teu pare l'ha retrobat en bona salut i ha fer matar el vedell gras.

El germà gran s'indignà i no volia entrar. Llavors el seu pare va sortir i el pregava. Però ell li respongué:

Fa molts anys que et serveixo sense desobeir mai ni un de sol dels teus manaments, i tu encara no m'has donat un cabrit per a fer festa amb els meus amics. En canvi, quan ha tornat aquest fill teu després de consumir els teus béns amb prostitutes, has fet matar el vedell gras.

El pare li contestà:

Fill, tu sempre ets amb mi, i tot el que és meu és teu. Però calia celebrar-ho i alegrar-se, perquè aquest germà teu era mort i ha tornat a la vida, estava perdut i l'hem retrobat.

Paràbola de l'ovella perduda

Versió de Lluc

Jesús els va proposar aquesta paràbola:

Si un home d'entre vosaltres té cent ovelles i en perd una, ¿no deixa les noranta-nou al desert i va a buscar la perduda fins que la troba? I quan l'ha trobada, ¿no se la posa a les espatlles ple d'alegria i, arribant a casa, convida els amics i els veïns dient-los: veniu a celebrar-ho amb mi: he trobat l'ovella que havia perdut?

Igualment jo us dic que en el cel hi haurà més alegria per un sol pecador que es converteixi que no pas per noranta-nou justos que no necessiten convertir-se.

Paràbola del fariseu i el publicà

Versió de Lluc, que és l'únic que l'explica

A uns que es refiaven de ser justos i menyspreaven els altres, Jesús els proposà aquesta paràbola:

Dos homes van pujar al temple a pregar: l'un era fariseu i l'altre publicà.

El fariseu, dret, pregava així en el seu interior: Déu meu, et dono gràcies per no ser com els altres homes, lladres, injustos, adúlters, ni soc tampoc com aquest publicà. Dejuno dos dies cada setmana i dono la desena part de tots els béns que adquireixo..

Però el publicà, de lluny estan, no gosava ni aixecar els ulls al cel, sinó que es donava cops al pit, tot dient: Déu meu, sigueu-me propici, que soc un pecador.

Jo us dic que aquest va baixar perdonat a casa seva, i no l'altre; perquè tothom qui s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit.

Paràbola del servent sense compassió

Versió de Mateu, que és l'únic que l'explica

Aleshores Pere preguntà a Jesús:

Senyor, quantes vegades hauré de perdonar al meu germà les ofenses que em faci? Set vegades?

Jesús li respon:

No et dic set vegades, sinó setanta vegades set.

Per això, passa amb el Regne del cel com amb un rei que volgué demanar comptes als seus subordinats. Tot just havia començat, quan li'n van portar un que li devia deu mil talents. Com que no tenia amb què pagar, aquell senyor va manar que, per poder satisfer aquell deute, el venguessin com a esclau, amb la seva dona, els seus fills i tots els seus béns.

Ell se li va llançar als peus i, prosternat, li deia:

Tingues paciència amb mi, i t'ho pagaré tot.

Llavors, compadit d'ell, el senyor deixà lliure aquell subordinat i li va perdonar el deute.

Quan aquell home sortia, va trobar un dels seus companys, que tan sols li devia cent denaris. L'agafà i l'escanyava dient:

Paga'm el que em deus.

El company se li va llançar als peus i li suplicava:

Tingues paciència amb mi i ja t'ho pagaré.

Però ell s'hi va negar i el va fer tancar a la presó fins que pagués el deute.

Quan els altres companys van veure el que havia passat, els va saber molt de greu, i anaren a explicar-ho al seu senyor. Ell va fer cridar aquell home i li digué:

Servidor dolent, quan vas suplicar-me, et vaig perdonar tot aquell deute. No t'havies de compadir del teu company, com jo m'havia compadit de tu?

I, indignat, el va posar en mans dels botxins perquè el torturessin fins que hagués pagat tot el deute.

Igualment us tractarà el meu Pare celestial si cadascú no perdona de tot cor el seu germà.

Reanimació d'una persona acabada de morir

Versió de Lluc

De tornada, la gent va acollir Jesús, ja que tothom l'esperava. Llavors va arribar un home que es deia Jaire i que era cap de la sinagoga. Es llançà als peus de Jesús i li suplicava que anés a casa seva, perquè la seva fill única, que tenia uns dotze anys, s'estava morint. (...)

Arribat a la casa, no va permetre que ningú entrés amb ell, fora de Pere, Joan i Jaume i el pare i la mare de la nena. Tots ploraven i feien planys per ella, però Jesús els digué: No ploreu. No ha mort, sinó que dorm. Però ells se'n burlaven, perquè sabien que era morta.

Jesús l'agafà per la mà i la cridà dient: Noia, aixeca't. Ella tornà a la vida i s'aixecà a l'instant. Jesús va ordenar que li donessin menjar. Els seus pares no se'n sabien avenir.

Nota importantíssima:

Aquesta nena s'acabava de morir, per tant no havia arribat encara a la mort clínica. Podia ser, i quasi segur que va ser, "reanimada", cosa possible en aquests casos. L'evangelista no ho diu, i la frase "la va agafar per la mà i la cridà dient: Noia, aixeca't" és molt més bonica, però observem que el mateix Lluc no diu pas que va "ressuscitar", sinó que "tornà a la vida". La reanimació podia implicar feina física

de molta estona (potser una hora o més i tot) de massatges, respiració artificial, o altres tècniques típiques orientals. I observem, sobretot, que Jesús mana que li donin menjar de seguida, ja que, el fet d'haver tingut per un temps tots els òrgans paralitzats, implicava una gran debilitat i calia reforçar-la i vitalitzar-la ràpidament.

Què serà lo que decideixi principalment l'avaluació final de les persones

(el Judici final)

(Explicació degudament desmitificada)

Versió de Mateu, que és l'únic que en parla

Quan el Fill de l'home vindrà ple de glòria, acompanyat de tots els àngels, s'asseurà en el seu tron gloriós. Tots els pobles es reuniran davant seu, i ell destriarà els uns dels altres, com un pastor separa les ovelles de les cabres, i posarà les ovelles a la seva dreta i les cabres a la seva esquerra. Aleshores el rei dirà als de la seva dreta:

Veniu, beneïts del meu Pare, rebeu en herència el Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món. Perquè tenia fam, i em vau donar menjar; tenia

set, i em vau donar beure; era foraster, i em vau acollir; anava despullat, i em vau vestir; estava malalt, i em vau visitar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm.

Llavors els justos li respondran:

Senyor, ¿quan et vam veure afamat, i et donàrem menjar; o que tenies set, i et donàrem beure? ¿Quan et vam veure foraster, i et vam acollir; o que anaves despullat, i et vam vestir? ¿Quan et vam veure malalt o a la presó, i vinguérem a veure't?

El rei els respondrà:

Us ho asseguro: tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu.

Després dirà als de la seva esquerra:

Aparteu-vos de mi, maleïts, aneu al foc etern, preparat per al diable i els seus àngels. Perquè tenia fam, i no em donàreu menjar; tenia set, i no em donàreu beure; era foraster, i no em vau acollir; anava despullat, i no em vau vestir; estava malalt o a la presó, i no em vau visitar.

Llavors ells li respondran:

Senyor, ¿quan et vam veure afamat o assedegat, foraster o despullat, malalt o a la presó, i no et vam assistir?

Ell els contestarà:

Us ho asseguro: tot allò que deixàreu de fer a un d'aquests més petits, m'ho negàreu a mi.

I aquests aniran al càstig etern, mentre que els justos aniran a la vida eterna.

Nota importantíssima:

En aquesta narració, lo primer que s'ha de fer és separar la part mítica de la real. Així, cal prescindir de les 4 primeres ratlles: ni àngels, ni tron, ni tota la població reunida, ni uns a la dreta i altres a l'esquerra.

Igualment, cal prescindir del càstig horrorós del foc etern "preparat per al diable i els seus àngels". L'existència d'àngels i dimonis, amb el corresponent foc etern, entès com a residència dels dimonis, sempre assimilats a la idea del foc, no és una creença regular, adquirida en els textos bíblics, com a procedent (més o menys directament) de Jahvè, sinó una creença adquirida des de la religió babilònica (quan els israelites hi havien estat com a deportats), per tant una creença que hem de considerar herètica a tots els efectes. Creença, però, àmpliament compartida en temps de Jesús.

Tampoc podem acceptar la separació nítida entre solidaris i insolidaris, ja que la gran majoria de la Humanitat estaria, i està, entremig, de vegades sí, de vegades no.

I sobretot cal fixar-se en què serà lo que determinarà l'avaluació, positiva o negativa, de cada persona.

Bons consells

Convidar els pobres

Després digué al qui l'havia convidat:

Quan facis un dinar o un sopar, no hi crides els teus amics, ni els teus germans, ni els teus parents, ni veïns rics. Et podrien tornar la invitació i ja tindries la teva recompensa. Més aviat, quan facis un banquet, convida-hi pobres, invàlids, coixos i cecs. Feliç de tu, llavors, ja que ells no tenen res per a recompensar-te, i Déu t'ho recompensarà quan ressuscitin els justos!

Escollir els últims llocs

Jesús observà que els convidats havien escollit els primers llocs, i els proposà aquesta paràbola:

Quan algú et convida a un banquet de noces, no et posis al primer lloc. Hi podria haver un convidat més important que tu, i llavors vindria el qui us ha convidat tots dos i et diria: Cedeix-li el lloc, i tu hauries d'anar a ocupar el darrer lloc, tot avergonyit. Més aviat, quan et conviden, ves a posar-te al darrer lloc i, quan vingui qui t'ha convidat, et dirà: Amic, puja més amunt. Llavors seràs honorat davant tots els qui són a taula. Tothom qui s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit.

Entrar per la porta estreta

Entreu per La porta estreta, perquè és ampla la porta i espaiós el camí que condueix a la perdició, i són molts els qui hi entren. Però és estreta la porta i dur el camí que condueix a la vida, i són pocs els qui el troben.

Narracions

Conversa amb la samaritana, a la vora del pou

Versió de Joan, que és l'únic que en parla

Jesús havia de travessar Samaria. Arribà, doncs, en una població samaritana, que es deia Sicar, no gaire lluny de la propietat que Jacob havia donat al seu fill Josep; allà hi havia el pou de Jacob. Jesús, cansat de caminar, s'assegué allí a la vora del pou. Era cap al migdia. Una dona de Samaria es presentà a pouar aigua. Jesús li diu:

Dona'm aigua.

Els seus deixebles se n'havien anat al poble a comprar menjar.

Però la dona samaritana preguntà a Jesús:

Com és que tu, que ets jueu, em demanes aigua a mi, que soc samaritana?

Cal recordar que els jueus no es fan amb els samaritans.

Jesús li respongué:

Si sabessis quin és el do de Déu i qui és el qui et diu: Dona'm aigua, ets tu qui li n'hauries demanada, i ell t'hauria donat aigua viva.

La dona li diu:

Senyor, no tens res per a pouar i aquest pou és fondo. D'on la trauràs, l'aigua viva? El nostre pare Jacob ens va donar aquest pou, i en bevia tant ell com els seus fills i el bestiar. Que potser ets més gran que no pas ell?

Jesús li respongué:

Tots els qui beuen aigua d'aquesta tornen a tenir set. Però el qui begui l'aigua que jo li donaré mai més no tindrà set: l'aigua que jo li donaré es convertirà dintre d'ell en una font d'on brollarà vida eterna.

Li diu la dona:

Senyor, dona'm aigua d'aquesta! Així no tindré més set ni hauré de venir aquí a pouar.

Ell li diu:

Ves a cridar el teu marit i torna.

La dona li contesta:

No en tinc, de marit.

Li diu Jesús:

Fas bé de dir que no en tens. N'has tingut cinc, i l'home que ara tens no és el teu marit. En això has dit la veritat.

La dona li respon:

Senyor, veig que ets un profeta. Els nostres pares van adorar Déu en aquesta muntanya, però vosaltres dieu que el lloc on cal adorar-lo és Jerusalem.

Jesús li diu:

Creu-me, dona, arriba l'hora que el lloc on adorarem el Pare no serà ni aquesta muntanya ni Jerusalem. Vosaltres adoreu allò que no coneixeu. Nosaltres sí que adorem allò que coneixem, perquè la salvació ve dels jueus. Però arriba l'hora, més ben dit, és ara, que els autèntics adoradors adoraran el Pare en esperit i en veritat. Aquests són els adoradors que vol el Pare. Déu és esperit. Per això els qui l'adoren han de fer-ho en esperit i en veritat.

Li diu la dona:

Sé que ha de venir el Messies, és a dir, l'Ungit. Quan ell vingui, ens ho explicarà tot.

Jesús li respon:

Soc jo, el qui et parla.

En aquell moment arribaren els deixebles. S'estranyaren que parlés amb una dona, però cap d'ells no gosà preguntar-li què volia o per què parlava amb ella. Llavors la dona deixà la gerra i se'n va anar al poble a dir a la gent:

Veniu a veure un home que m'ha dit tot el que he fet. No deu ser el Messies?

La gent va sortir del poble i anà a trobar-lo.

Mentrestant, els deixebles li pregaven:

Rabí, menja.

Però ell els contestà:

Jo, per menjar, tinc un aliment que vosaltres no coneixeu.

Els deixebles es preguntaven entre ells:

És que algú li ha portat menjar?

Jesús els diu:

El meu aliment és fer la voluntat del qui m'ha enviat i dur a terme la seva obra.

(...)

Molts dels samaritans d'aquell poble van creure en ell per la paraula de la dona, que assegurava: M'ha dit tot el que he fet. Per això, quan els samaritans anaren a trobar-lo, li pregaren que es quedés amb ells. I s'hi va quedar dos dies. Per la paraula d'ell mateix, encara molts més van creure, i deien a la dona:

Ara ja no creiem pel que tu dius. Nosaltres mateixos l'hem sentit i sabem que aquest és realment el salvador del món.

Algunes i últimes comunicacions

(Últim sopar)

Versió de Joan, que és l'únic que les explica

Promesa d'assistència de l'Esperit

Si m'estimeu, guardareu els meus manaments, i jo pregaré al Pare, que us donarà un altre Defensor perquè es quedi amb vosaltres per sempre. Ell és l'Esperit de la veritat, que el món no pot acollir, perquè no és capaç de veure'l ni de conèixer-lo: sou vosaltres qui el coneixeu, perquè habita a casa vostra i estarà dins de vosaltres. No us deixaré pas orfes; tornaré a vosaltres. D'aquí a poc temps, el món ja no em veurà, però vosaltres sí que em veureu, perquè jo visc, i vosaltres també viureu. Aquell dia, coneixereu que jo estic en el meu Pare, i vosaltres en mi, i jo en vosaltres. El qui m'estima és el qui té els meus manaments i els guarda; i al qui m'estima, el meu Pare l'estimarà i jo també l'estimaré i em manifestaré a ell. (...)

Us he dit això mentre he estat amb vosaltres, però el Defensor, l'Esperit Sant que el meu Pare enviarà en nom meu, us farà recordar tot el que jo us he dit, i us ho farà entendre.

(...)

Nota important:

Per un elemental sentit comú (no cal que ho digui cap text bíblic), cal entendre que una assistència divina es mantindrà mentre sigui més o menys obeïda. Si algun dia una persona, o unes persones, o gran part d'una institució, anessin per lliure, o, per exemple, preferissin el diner a Déu, tots podem suposar que...

Jesús, el cep veritable

Jo soc el cep i el meu Pare és el vinyater. Les sarments que no donen fruit, el Pare les talla, però les que donen fruit, les neteja perquè encara en donin més. Vosaltres ja sou nets gràcies al missatge que us he anunciat. Estigueu en mi, i jo estaré en vosaltres. Així com les sarments, si no estan en el cep, no poden donar fruit, tampoc vosaltres no en podeu donar si no esteu en mi. Jo soc el cep i vosaltres les sarments. Aquell qui està en mi i jo en ell, dona molt de fruit, perquè sense mi no podeu fer res. Si algú se separa de mi, és llançat fora i s'asseca com les sarments. Les sarments, un cop seques, les recullen i les tiren al foc, i cremen. Si esteu en mi i les meves paraules resten en vosaltres, podreu demanar tot el que voldreu, i ho tindreu. La glòria del meu Pare és que doneu molt de fruit i sigueu deixebles meus. (...)

Nota:

Ídem de ídem.

Per altra banda, la frase "perquè sense mi no podeu fer res" crec i considero que és massa exagerada i que és quasi segur que no es de Jesús sinó de Joan.